

SELVENSK

vestnik

Letnik XXIX.

Celovec, petek, 13. september 1974

Štev. 37 (1676)

PRESEDNIK ZSO NA IZSELJENIŠKEM ZBORU:

Domovi izseljencev so mejniki naše podedovane, s krvjo in znojem napojene domovine

„Za naše pravice gre — za pravice, ki smo si jih priborili z našim trpljenjem in z našim bojem. Zato si jih ne pustimo odrekati in odvzeti od tistih sil, ki so vedno stremele za našim poginom,“ je poudaril na nedeljskem občnem zboru Zveze slovenskih izseljencev predsednik ZSO dr. Franci Zwitter ter ugotovil, da stojimo pred usodnimi odločitvami, pred odločilno boro za „staro pravdo“, ki je danes zapopadana v členu 7. „Nimamo namena niti časa, čakati še nadaljnjih trideset let na njegovo izpolnitev. Le-ta je stvar zvezne vlade in z njo smo bili ves čas pripravljeni iskati sporazumno rešitev. Če pa vlada ne more ukrotiti nemških nacionalistov in pred njimi kapitulira, potem smo prisiljeni iskati pravico drugod. Kajti nismo trpeli in se borili za to, da bi nam po tridesetih letih Heimatdienst oktroiral svojo zamisel reševanja naših vprašanj!“

V svojem govoru je predsednik ZSO spomnil na dogodke pred 30 in več leti, ko so nacisti in njihovi domači podporniki začeli urediti zločinski načrt dokončnega iztrebljenja slovenskega življa na Koroškem. „Od tiste težke dobe je minilo že trideset let, vendar se zdi, kot da se ni nič spremenilo: saj smo še vedno ali pa že spet v napotje tistim, ki so vsa leta po plebiscitu delali na tem, da bi „v dobi ene generacije“ — kakor se je izjavil nekdanji deželni glavar Lemisch — „prevzgojili“ zapeljane Slovence, se pravi, da bi jih raz-odnosno prenarodili. Izselitev zadnjih še nepopoljšljivih pa naj bi bila konec „prevzgojnega“ procesa.“

Te račune je prekrizala zmaga zavezniških sil nad nacistično Nemčijo in še posebej naš narodno-osvobodilni boj je doprinesel in omogočil, da so se izseljenci spet vrnili — ne z mislijo maščevanja in sovražstva, marveč v želji dobrega sosedstva in sprave. Zato nihče od nas ni klical na odgovornost tistih sosedov — vaškega trikota: ortsgruppenteilerja, župana in bauernführerja — ki so dokazano bili neposredni krivci izselitve družin iz njihove neposredne okolice. Znano je, kako so se ob vrnitvi izseljencev poskrili in poluhili, medtem ko je nova oblast obljubljala popravilo krivic in zagotavljala priznanje pravic.

„Danes pa moramo ugotoviti, da so tiste sile, ki so nas takrat pregnale z domače zemlje, neovirano spet na delu proti nam in kakor tedaj spet odločajo o naši usodi, da nam oblast trideset let po končani vojni še vedno odreka najosnovnejše človeške pravice, kot so svoboda uporaba materinega jezika v javnosti, enake pravice in enake možnosti v javnem življenju, javno priznanje naše domovinske pravice na podedovani zemlji. To so dejstva, ki jih je treba vedno imeti pred očmi, ko že skoraj sami nasedamo gonji, češ da smo Slovenci sami tisti, ki nočemo sprave in mirnega sožitja.“

Toda mirno sožitje se ne ustvarja za zeleno mizo, niti z obiski pri drugih manjšinah, je dejal dr. Zwitter. Mirno sožitje je treba ustvarjati in živeti vsak dan vsepovsod — v šoli, v cerkvi, v politiki, v javnih obvestilih, v delu, v sosesčini. Bivši izseljenci in koroški Slovenci sploh smo tako sožitje ustvarjali dan za dnem in smo zato tem bolj prizadeti in razočarani, ko smo spet priče podobnim pojavom kot pred tremi desetletji in ko moramo ugotoviti, da oblast spet mirno gleda,

kako nacionalistične sile ponovno ogrožajo mir v deželi ter ustvarjajo psihozo, ki je nekdanj povzročila toliko gorja ne samo slovenskemu ljudstvu, marveč vsej avstrijski domovini.

„Še posebej pa smo osupli nad popolnim nerazumevanjem, ki ga kažejo tudi bolj ali manj odprti in dobromisleči do naše narodne skupnosti, da ne vidijo razlike med napadalnim nacionalizmom večinskega naroda in nacionalno borbo ogrožene manjšine. Tako smo zadnje dni priče člankom nemškega predstavnika v škofljskem koordinacijskem odboru za cerkvene probleme obeh narodnosti dr. Waldsteina in socialističnega poslanca dr. Kerstniga, ki oba poskušata na višji ravni razglabljeti o problematiki odnosov med obema narodoma, pa oba bolj ali manj prihajata do stereotipnega lažnega zaključka: ekstremisti tu in ekstremisti tam. Drugače pa da je vse v redu in tudi zgodovina je samo podoba stoletnega idiličnega, mirnega sožitja v deželi, ki ga sedaj kalijo ekstremisti na obeh straneh, ki se nočejo vsesli skupaj, da bi se „dogovori“ — pri čemer pa so seveda Slovenci vodeči krivci, ker ne priznajo nedolžnega Heimatdiensta in uporabljajo celo „nevzdržno namensko laž“ o nasilni germanizaciji.“

Ob taki mentaliteti tudi navidezno nepristranskih je brez dvoma vsak razgovor nesmiseln — je naglasil govornik — in sta že vnaprej obsojena na neuspeh vsaka analiza in vsako proučevanje zgodovinskih korenin koroške problematike. Temu smo bili že priča: mladi, neobremenjeni zgodovinarji so samo poskusili prikazati obrambne boje v bolj objektivni zgodovinski luči in že so proti znanstvenim ugotovitvam naslopili abwehrkämpferji z „znanstvenikom“ dr. Neumannom, ki je povedal, da druge interpretacije in drugačnega zgodovinskega dognanja ne sme biti, ker da je edino pravilna ocena pač koroškega „hišnega historika“ dr. Martina Wutteja. In drugi primer: član študijske komisije dr. Otto Kronsteiner je podal znanstveno osnovo in razlago slovenskih krajevnih imen na Koroškem in takoj se je oglasil spet isti koroški „znanstvenik“ dr. Neumann, da o koroških slovenskih krajevnih imenih ne sme in ne more znanstveno razpravljati in ugotavljati nihče drugi kot koroški znanstvenik dr. Kranzmayer.

Zgodovinska resnica o nasilni germanizaciji pa je „nevzdržna namenska laž“. Torej o čem naj bi se potem še raziskovalo? Vsa koroška zgodovina je po dr. Ferrariju in dr. Kerstnigu vendar edinstvena podoba mirnega, strpnega, neskajenega sožitja, v katero so vnesli raz-

Ali je to nova oblika pospeševalne manjšinske politike

Komaj se je začelo novo šolsko leto, pa že slišimo o raznih nedostatkih, ki postavljajo na laž vse trditve o „najbolj širokogrudni“ ureditvi manjšinskega šolstva. Posebno kričeč je naslednji primer:

Otroci iz Bilčovsa, Kotmare vasi in Zihpolj so bili doslej dodeljeni glavni šoli Vetrinji in so tam imeli tudi možnost dvojezičnega pouka. S pričetkom novega šolskega leta pa so jih enostavno dodelili novi glavnošolski vadnici na pedagoški akademiji v Celovcu. Ker na tej šoli vprašanje dvojezičnega pouka še ni urejeno, so našli „salamonsko“ rešitev: otroke so postavili enostavno pred dejstvo, da gredo spet v Vetrinjo; „pozabili“ so samo, da tja nimajo ustrezne prometne zveze. Predvsem pa o vseh teh premetitvah niso obvestili staršev, ki edini so pristojni za prijavo otrok. In tudi vodja manjšinskega šolskega oddelka nadzornik Vouk nam je na tozadevno vprašanje izjavil, da doslej o teh spremembah sploh ni bil obveščen.

Nič nimamo proti temu, da usmerijo otroke na vadnico pedagoške akademije, vendar morajo potem tam zagotoviti tudi možnost dvojezičnega pouka. Nikakor pa ne gre, da bi pod prevezo, da je Celovec en sam šolski okoliš, razpršili otroke po celotnem mestu; torej morajo biti npr. tudi otroci iz omenjenih krajev — ne glede na to, ali so prijavljeni k dvojezičnemu pouku ali ne — združeni na eni glavni šoli v Celovcu.

Kakor vse kaže, je šlo „reševanje“ spet enkrat mimo manjšine. Vprašanje je samo, kdo so tiste skrivnostne sile, ki — posredno ali neposredno — tako „vzorno“ skrbijo, da bi bilo čim manj slovenskih otrok deležnih pouka v materinem jeziku. Mislimo, da tudi to sodi v okvir značilne avstrijske politike, ko sicer sklenejo zakone in se z njimi bahajo pred svetovno javnostjo, hkrati pa skrbijo, da se ti zakoni ali sploh ne izvajajo ali pa očitno v škodo manjšini!

dor samo „okupacijski poskusi z juga“. Toda ta zgodovina je napakno prikazana — je poudaril predsednik ZSO — je pač samo zgodovina v luči dr. Martina Wutteja in ima mimo tega še to hudo in značilno napako, da let strahote, krvi in genocida ter nemške okupacije s severa od 1938 do 1945 sploh ne omenja in te dobe sploh ne pozna! In ta resnično koroška posebnost zgodovinskega ne prihaja do veljave samo takrat, kadar gre za

opis zgodovine odnosov med obema deželnima narodoma, temveč tudi tedaj, kadar gre za življenje-pise raznih osebnosti v deželi, pa naj so to nemški politiki ali zaslužni hofrat: te dobe enostavno nikjer ni, pa čeprav so v tistem času sodelovali v uradu Maier-Kaibitscha na Bledu in pomagali uresničevati povelja nacističnega notranjega ministra Fricka „Macht mir das Land deutsch!“

„Nam koroškim Slovincem pa je ta doba še v živem spominu in jo bomo ohranili v spominu tudi v bodočnosti. Nam je ni treba skrivati in pozabljati, kajti mi nismo izseljevali in kratili pravice drugim narodom, niti nismo spravljali ljudi v koncentracijska taborišča, marveč smo se borili proti nacističnemu nasilju za svobodo lastnega in vseh teptanih narodov. Zato se ne moremo strinjati, da bi to zgodovinsko obdobje enostavno zamolčali, marveč je treba to dobo še posebej ohraniti v spominu, ker nam — kakor je ob podobnem spominskem srečanju dejal predsednik SZDL Slovenije Mitja Ribičič — spoznanje preteklosti omogoča, da tudi v sedanjosti in prihodnosti storimo več, da bi vrednote našega boja, solidarnosti in žrtvovanja, plemenitosti in humanosti še v večji meri postale podoba našega časa, spodbuda za graditev novih odnosov med narodi in ljudmi.“

Tako gledano je izselitev in narodnoosvobodilna borba naša moč, naš kapital, ki si ga ne pustimo vzeti, je doba, ki je ne pustimo zamolčati!“

V nadaljevanju svojih izjav je dr. Zwitter opozoril, da so tedaj točno vedeli, kje koroški Slovenci živimo in nas ni bilo treba šele ugotavljati. Bivši gauleiter Rainer je pri svojem zaslisanju v Ljubljani izpovedal, da je Kärntner Heimatbund, naslednik Kärntner Heimat-

(Dalje na 8. strani)

Poseben pomen manjšin pri razvijanju odnosov med sosednjimi državami

Na otoku Visu je bilo ob koncu minulega tedna veliko zborovanje, s katerim so počastili 30-letnico bivanja in dela vrhovnega štaba narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije, centralnega komiteja KPJ, Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije ter maršala Tita na tem otoku. To je bila največja letošnja vsejugoslovanska manifestacija, na kateri so se zbrali vodilni predstavniki Jugoslavije in posameznih republik, kot odposlanec predsednika republike Tita pa je zbranim udeležencem spregovoril sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc.

V svojem govoru je spomnil na vlogo otoka Visa med narodnoosvobodilno borbo in še posebej leta 1944, ko je bil vojaško in politično središče Jugoslavije in „je skupaj s svojimi prebivalci stopil v zgodovino naše revolucije“. Otok Vis, kjer je leta 1944 tudi izrekel zgodovinske besede „Tujega nočemo, svojega ne damo“, je predsednik Tito zdaj odlikoval z Redom narodne osvoboditve.

Na te zgodovinske besede maršala Tita je Dolanc spomnil v svojem govoru in naglasil, da so aktualne tudi še danes. Jugoslavija se zavzema za razvijanje vsestranskega, plodnega sodelovanja s sosedji na vseh področjih, kjer je mogoče in kjer obstaja obojestranska zainteresiranost, je ugotovil Stane Dolanc.

„Pri tem, ko se zavzemamo za tak razvoj, pa se ne ogibamo odprtim vprašanjem, ki se porajajo v naših odnosih s posameznimi sosednjimi državami, ker menimo, da lahko imamo čvrste odnose sodelovanja in prijateljstva in da jih lahko uspešno razvijemo naprej samo, če hkrati urejamo tudi odprta vprašanja v teh odnosih. Kar zadeva odnose z našimi sosedji, pa bi rad opozoril tudi na poseben pomen,

ki ga naša država pripisuje položaju narodnostnih manjšin in priznanju njihovega obstoja in narodnostnih pravic. Uresničitev pravic do nacionalne individualnosti, svobode in vsestranskega razvoja bo prispevala k njihovi afirmaciji in okrepila njihovo vlogo, ki jo imajo kot faktor povezovanja.“

V tej zvezi je Dolanc opozoril, da v posameznih sosednjih državah nemoteno delujejo fašistična gibanja, ki uporabljajo enake metode, kot so jih uporabljale Hitlerjeve in Mussolinijeve horde. Govornik je dejal, da te sile ogrožajo temelje demokratične pridobitve, predvsem pa so najglasnejše tudi v napadih na narodnostne manjšine ter prednjačijo v kalitvi odnosov z Jugoslavijo.

„Toda ne bojimo se teh sil,“ je poudaril Stane Dolanc. „Z njimi bomo znali obračunati, kjerkoli bi se pokazale. Žalostno pa je to, da tudi nekatere demokratične sile v teh državah še niso dovolj doumele, da je oživiljanje fašizma nevarno tudi njim, njihovim državam, in da lahko, če jim bodo dovolili še naprej neovirano delovati, znova ogrozijo predvsem njih same, pa tudi mir na svetu.“

Zato je Dolanc spomnil na besede, ki jih je maršal Tito pred 30 leti govoril na Visu, kjer je dejal: Vojaška zmaga nad nemškim osvajalcem in njegovimi podreptniki bo hitra. Toda nikar ne mislite, da bo fašizem s tem uničen. Potreben bo dolg in trdovraten boj z njim v številnih deželah. Fašizem je povezan v vsem svetu in se bo skušal znova vzdigniti, če mu ne bo zadan popoln smrtni udarec. To je ena izmed najvažnejših nalog in vsak narod, ki hoče v prihodnje preprečiti takšne katastrofe, kakršne smo doživeli v tej vojni, jo mora izpolniti!

Klerikalizem nima nobene zveze z versko svobodo in svobodnim delovanjem cerkve

Ob koncu minulega tedna so bile v raznih krajih Slovenije proslave, na katerih so se spominjali pomembnih dogodkov iz narodnoosvobodilne bore. Prireditel so se udeležili tudi visoki predstavniki družbeno-političnega življenja in s tem dali slavjem še poseben poudarek. Slikovita brkinska vasica je bila prizorišče množične proslave ob 30-letnici volitev v narodnoosvobodilne odbore, na Stavbah pri Litiji so se spomnili prvega zbora aktivistov OF litijskega okrožja, v Trebnjem pa so v okviru občinskega praznika proslavili tudi 32-letnico ustanovitve Gubčeve brigade.

Na prireditvi na Tatrah v Brkinah je zbrani množici govoril predsednik skupščine SR Slovenije dr. Marjan Breclj, ki je poudaril, da so ljudje v Brkinah, zibelki partizanstva na Primorskem, preživeli vse strahote fašističnega nasilja ter dali ogromen prispevek za osvoboditev. Poudaril je potrebo skupnih prizadevanj za pomoč manj razvitih predelov, med katere sodijo tudi Brkini. Ob koncu pa je spregovoril še o jugoslovansko-italijanskih odnosih in dejal, da je Jugoslavija po koncu vojne krenila na pot ustvarjanja mirnega sožitja in vsestranskega sosesedskega sodelovanja, proti kateremu pa ves čas rovarijo šovinistične, iredentistične in neofašistične sile, ki skušajo netiti prepir in sovražstvo ob najbolj odprti meji v Evropi. „Kot do sedaj, bomo vlagali še naprej vse sile za urejevanje odnosov in to na čim bolj stabilnih osnovah, ki bo omogočalo mirno sožitje, enoparavnost in vzajemno spoštovanje in dobro sosesdsko sodelovanje,“ je naglasil predsednik slovenske skupščine Breclj.

Posebej na nevarnost poskusov oživiljanja klerikalizma in belogardistične dediščine je opozoril predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič, ki je govoril na proslavi na Stavbah. Nič nimamo proti temu, je dejal, če vzporedno s splošnim napredkom tudi rimskokatoliška cerkev prenavlja versko aktivnost ali modernizira svoje versko delo, kajti cerkev in verniki sta v Sloveniji oziroma Jugoslaviji svobodna. Klerikalizem pa nima prav nobene zveze z versko svobodo, svobodo verskega izpovedovanja ter svobodnega delovanja cerkve v verskih in cerkvenih stvareh.

„Klerikalizem pomeni ustvarjati organizirano moč nad ljudmi, sredstvo odtujene družbene moči, pomeni ustvarjati v naši samoupravni družbi drugačno družbo. Hoče s pomočjo verskih čustev in z močjo cerkvene prestiža potiskati vernike v reakcionarne politične vode, proti socializmu in napredku. Ne gre le za težnje po posebnem

organiziranju vernikov za zadeve, ki nimajo nobene zveze z verovanjem in verskimi obredi. Gre za to, da se v zadnjem času povečuje politična aktivnost reakcionarne dela katoliške cerkve, tistega dela, ki se nikakor ne more in ne želi sprijazniti z družbenimi spremembami pri nas.“

Največja v Evropi

Nedaleč od Zvornika v vzhodni Bosni so začeli graditi kombinat glinice „Birač“, ki bo imel zmogljivost 600.000 ton na leto in bo torej največji tovrstni objekt v Evropi. Tovarno bodo gradili s pomočjo Sovjetske zveze, kamor bodo po dograditvi tudi izvažali glinico kot odplačilo kredita.

Kakor znano, sodi Jugoslavija med tiste dežele, ki imajo zelo veliko boksita, to je rude, iz katere pridobivajo aluminij.

Novi obrat pri Zvorniku bo zavzemal velikansko površino 80 hektarov ter bo imel najmanj 40 večjih objektov. Gradbene stroške cenijo na okroglo 3 milijarde novih dinarjev.

Gre za delovanje proti vrednotam socializma in proti samoupravni sistemu, za oživiljanje propadlega belogardizma in zveze s sovražno politično emigracijo, je dejal predsednik Ribičič ter napovedal, da bodo z vsemi sredstvi preprečili, da bi se v socialistični samoupravni družbi pojavil in organiziral kakršenkoli samostojen center političnega odločanja v imenu ljudi, pri čemer tudi cerkev ne more imeti privilegijev. Izrazil je prepričanje, da se bo večina poštenih duhovnikov in velika večina religioznih delovnih ljudi uprla takim težnjam in poskusom klerikalne dejavnosti v prepričanju, da škoduje svobodnemu verskemu življenju in temeljnemu verskim interesom cerkve same.

Predsednik SZDL Slovenije pa je v svojem govoru omenil tudi pritiske od zunaj, kot so na primer umetno odpiranje problema jugoslovansko-italijanske meje, šovinistična dejavnost na Koroškem, dejavnosti sovražne emigracije itd.

Član predsedstva SR Slovenije Janez Vipotnik, ki je govoril na proslavi v Trebnjem, je svoja izvajanja posvetil zlasti nalogam, ki se postavljajo pri uveljavljanju nove ustave. Ob tej priložnosti je odkril tudi več kot osem metrov visok spomenik — Steber upora, ki ga je iz starih pušk in mitraljezov zvaril pisatelj Tone Svetina ter ga podaril občini Trebnje.

Problemato narodnih manjšin je treba predstaviti široki javnosti

Pripravljalni odbor mednarodne konference o manjšinah, ki je bila letos julija v Trstu in na kateri je bila podrobno predstavljena tudi problematika slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, je imel prejšnji teden prvi sestanek po konferenci.

Na tem sestanku so pozitivno ocenili potek in zaključke tržaške konference ter na podlagi že med konferenco samo izražene potrebe, da se dosežki tega pomembnega mednarodnega posvetovanja ne razpršijo, preučili razne možnosti in med drugim sklenili, da bodo urejeno izdali dokumente in informacije, ki so prišle do izraza na konferenci. Poleg tega bo odbor čim prej pričel s sistematičnim širjenjem vesti, ki se nanašajo na položaj in na vprašanja manjšin.

V uradnem sporočilu o prvem zasedanju pripravljalnega odbora po konferenci je glede tega med drugim poudarjeno, da se nikakor ne namerava končati s pričetim delom, temveč da gre za nadaljevanje dela. Pri tem obstajajo različne oblike in možnosti ter je za sedaj najbolj važno, da se ohranijo stiki in da se na konferenci zbrano bogato gradivo čimprej posreduje širši evropski javnosti. V ta namen predvideva odbor izdajo zbranega gradiva s konference, poleg tega pa namerava izdajati tudi poseben bilten, ki naj bi služil za medsebojno povezavo in obveščanje.

Predsednik odbora dr. Michele Zanetti je opozoril, da bo na evropski konferenci krajevnih uprav, ki bo od 16. do 21. septembra v Strassburgu, prva priložnost za izpolnitev na konferenci sprejete obveze, da je državne in mednarodne organizacije treba opozoriti na zaključke tržaške konference. O pomenu in zaključkih mednarodne konference o manjšinah bo v Strassburgu poročal dr. Zanetti sam, ki bo — kakor je naglasil — še posebej poudaril vlogo, ki jo lahko in ki jo morajo imeti pri manjšinski zaščiti deželne in krajevne avtonomije.

V zadnjih dneh so tri ugledne osebnosti avstrijskega političnega življenja spregovorile tudi o manjšinskem vprašanju. Zvezni kancler dr. Kreisky je v intervjuju v glasilu socialistične stranke Arbeiter Zeitung dejal, da se „trudijo najti rešitev“. Vendar ne bo bolje, če bomo znova storili nekaj, kar bi pripeljalo do nemirov,“ je dodal. „Sedaj si prizadevamo do- prinešiti mirni, tibi rešitvi, ki bi jo po možnosti sprejeli mnogi. Sam bom vsekakor sredi povabil stranke na pogovore o izsledkih dela komisij.“

Ob istem času je predsednik ljudske stranke dr. Schleizer na tiskovni konferenci v svoji dopustniški hiši v St. Oswaldu pri Kleinkirchheimu „opozoril“ kanclerja Kreiskega, naj ob prvi hudi napaki, namreč socialističnemu „samohodu v manjšinskem vprašanju“, ne vraga novega greha: da bi neuresničena določila državne pogodbe zavlačeval v nedogled. Seveda je zanj še naprej najbolj- ša rešitev „posebno ljudsko štetje“, tj. ugotavljanje manjšine, kot ga priporoča študijska komisija. Sicer pa naj bi manjšinsko vprašanje reševali s pogovori med tremi v parlamentu zastopanimi strankami, h katerim bi povabili tudi koroške predstavnike teh strank.

Na koncu naj navedemo še naj- novejšo izjavo koroškega deželne- ga glavarja Wagnerja v intervjuju

30. avgusta, v katerem je znova zagotovil, da socialistična stranka ne bo ničesar prevzela sama v koroškem „sporu o krajevnih napi- sib“. Sicer pa manjšinski problem ni posebna koroška zadeva, pač občeavstrijska, je poudaril, in opo- zoril na državno pogodbo, katere

končno rešitev manjšinskega vpra- šanja, ponavlja: koroški deželni vrh priznava to nalogo izključno zvezi, ta pa se sklicuje v duhu „tradicionalne“ avstrijske demo- kratije na nujno mnenje pokraj- ne, kjer manjšina živi, torej na nižje organe, in tako zavestno

stavniki Heimatdiensta in drugih „rodoljubnih“ organizacij. Za res- nico, da koroški Slovenci ne mo- rejo sesti za isto mizo z organi- zacijami, ki v bistvu terjajo nji- hovo popolno uničenje in so to v preteklosti tudi dokazale, je Wag- ner namreč vedel že prej, pa se je vendarle odločil poklicati njho- ve predstavnike na pogovore o „pomiritvi in prihodnjem sožitju“ na Koroškem. Ali ni to namerno miniranje sestanka z željo, da bi pozneje zvalili vso krivdo za ne- uspeh na manjšino?

In slednjič: čemu sploh taki po- govori, če ima zadnje besedo — in to je slednjič tudi res — Du- naj? Če večkrat doslej smo nam- reč zapisali, da so obveznosti iz državne pogodbe obveznosti, ki jih je treba v celoti izpolniti, pa če je nekomu na Koroškem prav ali ne. Posebno že, če se s tem ne strinja organizacija, ki bi je po določilih istega mednarodnega dokumenta sploh ne smelo biti. Ali na Koroškem morda znova že- le pokazati (in dokazati), da ima „nadstrankarska“ Kärntner Hei- matdienst glavno besedo v vsem političnem življenju, kadar gre za usodo slovenske manjšine v dežel- nih mejah, kot prava „država v državi“? Koroškim Slovincem do- kaz res ni potreben, ker to resnico poznavaajo in čutijo že dolga le- ta...

Srečko Panič
(Večer, Maribor, 5. 9. 74)

Minirana pobuda - po načrtu

obveznosti se nanašajo na vsa av- strijska manjšinska vprašanja, ne samo na Koroško. Zato morajo priti vse pobude z Dunaja. Sicer pa sodi, da se bodo z manjšinskim problemom ukvarjale tudi nasled- nje generacije, kajti povsod tam, kjer živita manjšina in večina sku- paj, prihaja do trenj.

Iz teh izjav dokaj jasno izhaja: ● da socialistična vlada ne želi in torej tudi ne bo dala učinkovite pobude za reševanje manjšinskega vprašanja, pač pa ga bo prepustila obravnavi širšega političnega foru- ma z vsemi komplikacijami, ki utegnejo nastajati spričo nekaterih različnih stališč;

● da se stara pesem o tem, kdo je pravi prav pristojen za do-

zavlačuje proces v duhu „ping- pong“ taktike;

● da opozicija vztraja pri „po- sebnem ljudskem štetju“, ki je v nasprotju z določili 7. člena dr- žavne pogodbe in ki ga manjšina v celoti odklanja kot neposreden pritisk in diskriminacijo, s tem pa daje tudi socialističnemu vod- stvu možnost, da se sčasoma pod- redi „mnenju večine“ in — si ope- re roke...

Najnovejša izjava deželne- ga glavarja Wagnerja sama po sebi jemlje vso resnost njegovim očit- kom: vodstvom obeh osrednjih or- ganizacij koroških Slovincov, ker sta, kot trdi, odklonili sodelova- nje pri tako imenovanem „koro- škem omizju“ — skupaj s pred-

POŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Udeleženci 24. konference Pugwash, ki je bila pred nedavnim v Badnu pri Dunaju, so zahtevali prepoved in od- pravo vseh kemičnih bojnih sredstev ter vseh vrst poskusov z jedrskim orožjem. Na konferenci so predlagali, da bi določili svobodne atomske cone v Skandinaviji, srednji Evropi, na Balkanu, Sredozemlju in Bliž- njem vzhodu. Glede kontrolnih ukrepov v skladu s sporazumom o prepovedi širjenja jedrskega orožja so menili, da bi k rešitvi tega vprašanja in drugih vprašanj lahko veliko prispevale konference o varnosti v Evropi in o zmanjšanju števila čet v osred- nji Evropi.

WEIMAR. — V obeh nemških državah so imeli številne prireditve, s katerimi so pro- slavili 225-letnico rojstva velikega nemške- ga pesnika Johanna Wolfganga Goetheja. Na sam rojstni dan je bila v Weimarju premiera filma „Sorodstvo po izboru“ v re- žiji Siegfrieda Kühna. Ob jubileju so tudi na novo izdali Goethejeva izbrana dela. V Leipzigu so tiskali faksimile prve izdaje „Fausta“, ki še danes velja za najpomemb- nejše Goethejevo delo. V pesnikovem rojst- nem kraju Frankfurtu je bil v gledališču Goethejev festival. Zveza zahodnonemških pisateljev pa je razpisala literarni natečaj z naslovom „Goetheju na čast“.

NEW YORK. — Na sedežu svetovne or- ganizacije so sporočili, da je med oktobrsko vojno na Bližnjem vzhodu in med ciprsko krizo padlo 36 pripadnikov mirovnih sil Združenih narodov. Na bližnjevzhodnih bojiščih je zgubilo življenje 23 pripadnikov sil OZN, na Cipru pa 13.

KJØBENHAVN. — V danskem mestu Vejen je bil letni kongres mednarodne or- ganizacije Amnesty international, ki se za- vzema predvsem za politične jetnike. Na kongresu so poročali, da je v približno 100 državah sveta v zaporih več kot 100 milijo- nov političnih jetnikov. Udeleženci kongre- sa so pozvali predvsem vlade Južne Koreje, Urugvaja in Filipinov, naj izpustijo na svo- bodo politične jetnike.

BEOGRAD. — V Jugoslaviji so zabele- žili letos rekordno žetev pšenice, saj so je pridelali 6,3 milijona ton, kar je za 32 od- stotkov več kot lani. Hektarski donos je bil 34,1 metrskega stota ali za 6,1 metrskega stota več kot pri lanskim žetvi. Svojevrsen rekord pa so zabeležili tudi pri odkupu te- ga pridelka: mlini in zvezna direkcija za rezerve živil so odkupili od pridelovalcev okoli 2,6 milijona ton pšenice. S tem uspe- hom se je baval tudi zvezni izvršni svet, ki pa je poudaril, da je treba že zdaj podvzeti vse potrebne ukrepe, da bi bil prihodnji pridelek prav tako dober ali še boljši.

WASHINGTON. — Novi ameriški pred- sednik Ford si je že nakopal velika na- sprustva, zlasti s svojo odločitvijo o pomi- lostitvi svojega predhodnika Nixona, kate- remu je „odpustil“ vse prestopke, ki jih je storil zoper Ameriko v dobi svojega pred- sedniškega mandata. Fordu zdaj očitajo, da se je za to potezo odločil v trenutku, ko je bilo pričakovati, da bo preiskava odkrila še nadaljnje podrobnosti tako imenovane afe- re Watergate. Zlasti pa je Ford deležen ostre kritike, češ, da je nekdanje predsed- nika pomilostil, medtem ko so številni dru- gi bili obsojeni zaradi mnogo manjših krši- tev zakonov. Fordova odločitev je imela neugoden odmev tudi v njegovi najožji okolici: njegov tiskovni predstavnik Jerald ter Horst je odstopil iz protesta, ker se ne strinja s to odločitvijo predsednika Forda.

HAAG. — Na prvem mednarodnem kongresu ekologov, kjer so se zbrali stro- kovnjaki iz 66 držav iz vseh delov sveta, so ugotovili, da je ravnotežje med narodo in človekovimi težnjami, da jo spremeni v svojo korist, vse bolj ogroženo. Poudarili so, da sta v nevarnosti ne le flora in favna, temveč tudi človekova bodočnost.

CHICAGO. — Kriminaliteta v Združe- nih državah Amerike je v primerjavi z le- tom 1972 porasla. Prvi podatki za letos kažejo, da se je v primerjavi z lanskim le- tom povečala za 15 odstotkov. Število ubo- jev se je napram letu 1972 dvignilo za 4 odstotke, napram letu 1969 pa kar za 35 odstotkov. V velikih ameriških mestih je bilo na sto tisoč prebivalcev ubitih 21 ljudi.

BERLIN. — S seznama „absurdov v dobi popuščanja napetosti“ je bil zbrisan nadalj- nji nesmisel: Amerika in Nemška demokra- tična republika sta navezali diplomatske odnose. S tem se je končno tudi Amerika sprijaznila z dejstvom, da obstaja poleg Zahodne Nemčije tudi še samostojna Vzhodna Nemčija, „prva socialistična dr- žava na nemških tleh“.

Naša izseljeniška zavest

bo ostala živa tudi v bodoče

Minulo nedeljo je imela Zveza slovenskih izseljencev svoj letni občni zbor. Na željo mnogih članov ga je povezala s tradicionalnim družabnim srečanjem in je zato izbrala idilično izletniško točko — gostilno „Pri potoku“ v Dvorcu blizu Hodiš.

Bilo je prelepo poznopoletno popoldne, ko so se na kraju letošnjega srečanja zbrali nekdanji izseljenci-pregnanci, da na svojem zboru obudijo spomin na skupno prešano trpljenje v nacistični dobi. Več kot trideset let je minilo od tistih časov, vendar so izseljencem takratni dogodki še živo v spominu, saj so v treh letih pregnanstva doživeli nepopisno trpljenje, ponižanje in razžaljenje. Na podrobnosti takratne dobe pa so oživili spomin tudi tisti, ki so tedaj kot otroci preživeli detinska leta proč od svojih domov, v zastraženih taboriščih, brez možnosti šolanja.

Povabilu Zveze slovenskih izseljencev se je odzvalo res lepo šte-

vilo nekdanjih sotrpinov iz vseh delov naše zemlje, s celotnega tistega ozemlja, ki so ga nacistični zločinci

in njihovi domači pomagači takrat zelo dobro in podrobno poznali do zadnje vasi, od koder so nasilno pregnali zavedne slovenske ljudi — samo zato, ker so ljubili svojo domaćo zemljo, ker so hoteli biti zvesti svoji materini besedi in svojemu narodu. Zato so tudi na letošnjem zboru upravičeno povedali, da na tem ozemlju in v teh vaseh tudi žive Slovenci in jih zato ni treba šele „ugotavljati“ ali preštevati. In z ogorčenjem so ugotovili, da so danes prav tiste temne sile, ki so pred več kot tridesetimi leti pomagale uresničiti zločinsko izselitev, že spet na delu ter znova neovirano hujskajo in rovarijo proti Slovencem in njihovim pravicam.

Na svojem zborovanju so nekdanji pregnanci počastili spomin vseh tistih nekdanjih sotrpinov, s katerimi so delili usodo v najtemnejših dneh naše narodne zgodovine, pa danes niso več med živimi: ostali so za vedno v daljni tujini, ali pa so na posledicah pregnanstva vse prežgodaj umrli po vrnitvi v domovino. Ohraniti jih hočejo v častnem spominu, kakor tudi vse druge žrtve nacističnega nasilja in borbe za pravice koroških Slovencev.

Občnemu zboru, na katerem je ponovno izvoljeni predsednik Zveze slovenskih izseljencev Lovro Kramer posebej pozdravil jugoslovanskega generalnega konzula Bojana Lubeja ter deželnega poslanca Hanzija Ogrisa, je sledilo res prisrčno družabno srečanje. Kulturni okvir mu je dal moški pevski zbor SPD „Bilko“ iz Bilčova, ki je pod vodstvom Valentina Kapusa zapel nekaj slovenskih pesmi; prav tako

Ljudska pravica slavi 40-letnico

Z otvoritvijo občinske ceste Hotiza—Velika Polana se bodo v nedeljo začele prireditve v počastitev 40-letnice Ljudske pravice, glasila KP Slovenije. Dne 20. in 21. septembra bo v Lendavi, Turnišču in Veliki Polani gostovalo Prešernovo gledališče iz Kranja z odskim delom „Ukana“. Zaključna svečanost pa bo 22. septembra v Veliki Polani, kjer bo na velikem zborovanju govoril predsednik CK ZKJ France Popit.

Slovenski film „Pastirci“ se uspešno uveljavlja doma in v tujini

Slovenska filmska umetnost je v zadnjih letih zabeležila že vrsto lepih uspehov tako doma kakor tudi v tujini. Najnovejši tak uspeh pa se zdaj obeta slovenskemu mladinskemu filmu „Pastirci“, ki ga je izdelal znani slovenski režiser France Stiglic po istoimenski povesti priljubljenega mladinskega pisatelja Franceta Bevka.

Za najnovejši Stiglicev mladinski film „Pastirci“ je namreč tudi v širnem svetu veliko zanimanje. Komaj se je vrnil s festivalov v New Delhiju in Conacryju, že so ga prijavili za dve nadaljnji mednarodni prireditvi. Zveza komisija za izbor filmov za mednarodne festivale je omenjeni film prijavila za IX. mednarodni filmski festival otroških in mladinskih filmov v Teheranu, ki bo od 31. oktobra do 7. novembra. Še prej pa se bodo „Pastirci“ predstavili tudi v okviru „Mladinskega filmskega testa 1974“, ki bo posebna prireditev letošnjega XXIII. mannheimskega festivala kratkega filma od 7. do 12. oktobra.

Poleg mladinskega filma „Pastirci“ bosta na mednarodnem festivalu v Teheranu sodelovala še animirani film „Detelček“ Martina Pintariča ter športni dokumentacijski film Jožeta Pogačnika „Šport na ulici“.

Slovenski film bo zastopan tudi na filmskem festivalu v Bilbao, kjer bodo predvajali Bečev dokumentarni film „Lepo je živeti na deželi“ ter Pogačnikov dokumentarec „46. vzporednik“, torej filma, ki sta navdušila že na letošnjem festivalu v Oberhausenu. Med enajstimi jugoslovanskimi filmi, ki jih bodo predstavili na mednarodnem filmskem festivalu v Leipzigu, pa sta tudi oba omenjena filma „Lepo je živeti na deželi“ in „Detelček“.

Oman ponovno nagrajen

Znani koroški umetnik in naš rojak Valentin Oman si je s svojimi stvaritvami pridobil splošen ugled tako doma kakor tudi v tujini. Bil je deležen že raznih nagrad ter je sodeloval na številnih razstavah.

Pred nedavnim se je udeležil tudi 3. mednarodnega grafičnega natečaja v zahodnonemškem mestu Frechen, kjer se je za razpisane nagrade potegovalo kar 371 umetnikov iz 56 držav, ki so strokovni žiriji predložili skupno 740 grafičnih listov. Po temeljitnem pregledu je žirija, v kateri je bil tudi ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani Zoran Kržišnik, ugotovila, da nobeno od predloženih del ne odgovarja pogojem za priznanje prve nagrade. Zato pa je žirija odločila, da podeli trem umetnikom enake nagrade v višini 900 mark.

Med umetniki, ki so bili deležni tega posebnega priznanja, je tudi Valentin Oman. Poleg njega pa sta bila nagrajena še jugoslovanska umetnica Adrijana Maraz ter japonski umetnik Akira Matsumoto. Našemu rojaku iskreno čestitamo k uspehu, ki ga je zabeležil v težki mednarodni konkurenci.

Kaj so vredne obljube avstrijskega ministra?

Ta teden se je na Koroškem začelo novo šolsko leto. Posebno razveselje je bil ta začetek predvsem v Velikovcu, kjer se je pouk na tamkajšnji gimnaziji začel že v novem šolskem poslopju.

Ob tem za velikovške srednješolce brez dvoma razveseljevali dogodka pa se še toliko bolj vsiljuje v zavest dejstvo, da so dijaki in dijakinje ter profesorji slovenske gimnazije v Celovcu tudi v novem šolskem letu prisiljeni, da „gostujejo“ v tujem šolskem poslopju, obsojeni na stalni popoldanski pouk, ki jih neprekinjeno bremeni že vse od leta 1957, ko je bila ustanovljena edina srednja šola za koroške Slovence.

Ta zavest nam kliče v spomin besede in obljube nekdanjega prosvetnega ministra Gratza, ki je zagotovil, da bodo hkrati začeli graditi in bodo hkrati tudi dogradili obe šolski poslopji: za gimnazijo v Velikovcu in za slovensko gimnazijo v Celovcu. Glede velikovške gimnazije so bile obljube zdaj izpolnjene. Toda glede slovenske gimnazije moramo vprašati, kaj so vredne obljube avstrijskega ministra!

Povsod drugod bi takšno ravnanje imenovali očitno diskriminacijo. Zakaj ne bi potem tudi mi ugotovili: Neizpolnjene obljube glede poslopja slovenske gimnazije so nov dokaz, da se Avstrija v odnosu do koroških Slovencev poslužuje politike dvojnih meril, politike diskriminacije in zapostavljanja! O nasprotnem nas morajo prepričati samo dejanja, ne pa obljube, ki jim ne moremo verjeti, četudi jih da minister.

pa je doprinesla svoj del tudi domača godba.

V prijetnem tovariškem vzdušju je minilo popoldne, ki mu je brez dvoma poseben pečat vtisnilo dej-

stvo, da je bila častno zastopana zlasti mlada generacija. To je najboljše jamstvo, da bo izseljeniška zavest med koroškimi Slovenci ostala živa tudi v bodoče.

Starši, za vaše otroke gre!

Mati je prvi človek v našem življenju, ki smo ga vzljubili, ker nas je ona ljubila in skrbela za zadostitev naših telesnih in duševnih potreb. Ta povezava med otrokom in materjo je zelo tesna in usodna za vse otrokovo življenje. Prve besede nežnosti in ljubezni je slišal otrok iz materinih ust. Svoje čustveno življenje je od vsega začetka tesno vezal z materino govorico. Kajti le v tem jeziku je mogoče izpovedati najgloblja čustva v najdrobnejših odtenkih. Ob njih pa postaja otrok vedno bogatejši in tenkočutnejši. Torej je materinščina čustven jezik, jezik srca. Otroci, katerega mati govori s njim tuj, naučen jezik, bo kasneje v življenju notranje mnogo revnejši, manj tenkočuten, kot tisti, s katerim se je mati pomenkovala v svojem domačem jeziku.

Materinščina pa ni važna samo za čustveni razvoj, temveč tudi za razvoj otrokovega mišljenja, njegove inteligence. Mnogi psihologi danes opozarjajo na to, da je nega materinega jezika posebej važna v prvih šolskih letih, ko otrok hitro bogati svoj besedni zaklad...

Tako je med drugim zapisala v glasilu Slovenske izseljenske matice „Rodni grudi“ Marija Omahen, učiteljica slovenskega dopolnilnega oddelka v Švici, ko je slovenske izseljence bodrila, da tudi v tujini ostanejo zvesti svoji materini besedi ter jo posredujejo predvsem otrokom.

Ali niso njene besede kakor nalašč tudi za nas? Tudi pri nas je slovenski otrok že od prvih let detinstva izpostavljen vplivu tujega okolja in je zato naloga matere, dolžnost staršev, da skrbijo za to, da mu materina beseda ne bo postala tuja. In še posebej velja to za šolsko dobo, kjer moramo zaradi krivične in diskriminacijske šolske ureditve otroka še posebej prijaviti, če mu hočemo zagotoviti pouk v materinem jeziku.

Ta teden se je začelo novo šolsko leto in zdaj je tudi skrajni čas, da otroke prijavimo k dvojezičnemu pouku. Prijave je treba napraviti ustno ali pisмено tekom prvih desetih dni po začetku šolskega leta pri vodstvu šole. Starši, zavedajmo se odgovorne naloge, da nam otroci ne bodo pozneje lahko očitali, da smo jih prikrajšali za največjo dobroto človeka — materin jezik!

TONE SVETINA

245

UKANA

TRETJA KNJIGA

„Še ne. Za to potrebujejo nekaj let. V vsakem boju se nasprotnika nekaj naučita drug od drugega.“

„Oni so se marsikaj od nas, pa tudi mi nekaj od njih. Videli bomo, kaj bodo opravili naši iz Trsta. Vse, kar prihaja iz gorenjske strani, je preveč sumljivo.“

Pri zadnjem obisku v tržaškem štabu so bili izbrali tri majorje Abwehra, specialiste za diverzije. Ti naj bi šli na korpusni štab z nalogo, da se v imenu vojske pogajajo o prosti železnici skozi Baško grapo. Potem naj bi ostali kar tam in se kot antinacisti priključili partizanom in ponudili korpusu svojo pomoč. Za to idejo, ki se je porodila v generalovi glavi, so namenili žrtvovati troje ljudi, ker so se preveč ciparili, pili in imeli bore malo uspehov v zadnjem času. Dali bi jim priložnost, napraviti nekaj posebnega ali umreti za Nemčijo.

Major je prihrdil, da je ta nakana laže izvedljiva kot katera koli druga. Bilo bi namreč nelogično tvegati tri višje oficirje. Do sedaj so pošiljali k partizanom agente vseh vrst, le Nemcev ne. Proučila sta možnosti za uspeh trojice. Wolf ni niti z besedico omenil, da jim ne zavida položaja.

„No, bomo videli, če se bo tudi moja zamisel tako ponesrečila, kot so se vaše,“ je general končal pogovor in gledal zdaj na zemljevid, zdaj na zemljo pod seboj.

„Helmuto, zdaj vidite pred seboj vse ozemlje, kjer bo potekala ofenziva.“ General je pričel vneto razlagati Wol-

fu svojo zamisel, kot bi jo že videl s krvjo zapisano na zasneženih tleh. „Zdelali jih bomo v treh etapah. Prva, ki se bo začela takoj, bo otipavanje šibkih mest njihove obrambe. Druga — obkolitev in vdor v posamezne dele njihovega ozemlja. Tretja — uničenje. Razmerje sil: ena proti sedem za nas. Helmut, klešče se že zapirajo. Vojska, domobranci in četniki bodo premična zapora. Moji elitni polki pa bodo izvedli vdor. Razbiti jih je treba znotraj. Sestrdati jih! Goniči lačne in gole z ene strani na drugo, kot razbegle zveri. To je zdaj njihova usoda.“

„Kakšna se vam zdi ta zamisel, major?“ je dejal general in z rdečim spindnikom risal na karto znamenja.

„Genialna, gospod general!“

„Ali mislite resno?“

„Povsem resno. Gre za nove elemente taktike, ki jih do sedaj še nismo uporabili.“

„Da boste boljše volje, major: načrt sem napravil na osnovi vaših analogij o psiholoških diverzijah. Najprej vdor v človeka, potem notranji razkroj.“

„Vse bo v redu, gospod general, če se bodo obnašali tako, kot predvidevate. Ali ste kaj pomislili na to, da utegnejo tokrat ravnati drugače?“

„Kako?“

„Lahko bi izvedli preboj na več strani. Ni obroča, ki bi zadržal deset tisoč lačnih ljudi.“

„Molite se. Hoteli bodo ostati na tem ozemlju, ker jih mika Trst. Ali ste pozabili, kaj nam poroča Alfa? In tudi boji dokazujejo, da so se prilepili na Trnovsko planoto. Poleg tega želijo tudi Angleži, da partizani izginejo s tega spornega ozemlja. Tudi njim gre za Trst. Zato jim ne bodo pošiljali hrane ne municije in ne orožja. Hladno jih bodo pustili izkrevati, še hvaležni nam bodo, če bomo z njimi pometli, čeprav so nam dve leti rušili železnice in jim kajšali fronto v Italiji.“

„Predvsem jim je za lastne koristi.“

„Verjamem. To je podobno Angležem, gospod general. Mislim, da je tej logiki ustrezno prirejen vaš načrt.“

„Uspeh te ofenzive je nujen tudi zaradi varnosti linije Alpenwall, ki jo gradi kakšnih dvajset tisoč ljudi. General Jordan se mi stalno pritožuje, da dela motijo napadi.“

Vračala sta se čez Idrijo ter čez Selško in Poljansko dolino. Wolfu so bili kraji znani. Spomnil se je Knieckeja, ki ga je bil general odlikoval. Spomnil se je tudi Ane. Ofenziva mu je zdrsnila iz zavesti. Načrt se mu sicer ni zdel slab, toda eno leto prepozen. On sam je svoje moči usmerjal drugam: kako bi se najceneje izvlekel iz bližajočega se kaosa. Kdove kje je sedaj Ana? Zanj bi zamenjal Lotte, Romano, Doris, Gretchen in še vso dolgo procesijo žensk, ki so mu ostale v spominu. Vojna se mu je zdela vsak dan bolj banalna in brezizhodna. To je vplivalo nanj, da se mu je jeza na Ano popolnoma podela.

Včasih je s strani pogledal h generalu in v njegove oznake na karti. Čudil se je njegovemu fanatizmu. Zdaj, ko vsi dvomijo, on še veruje. To ni več hrabrost, to je norost! Vzvišenost, ki se približuje smešnosti. Pravzaprav tragika... Videli je, da je vsak dan bolj osamljen, da se ga vsi bojijo in mu kimajo. Ali ni morda v njegovem značaju nekaj zločinskega? Dvigniti se hoče zdaj, ko vse pada... Toda še na misel mu ni prišlo, da bi ga opozoril.

General je dvignil obrv in ga ostro pogledal, kot bi slutil, kaj se v njem dogaja.

„Ni oblasti brez moči in ni nasilja brez okrutnosti. Okrutnost pa je vrlina, brez katere ni veličine. Zdaj, ko nam gre za biti ali ne biti, se moramo tega zavedati vsi, ne samo eni. V tem duhu bom dal navodila enotam, ki bodo šle v napad, in vi mi boste pomagali. Vaš slovar za umirjenje vesti je čudovit.“

Naši prosvetaši sodelovali na dnevu narodne noše v Kamniku

Čeprav so na Radišah pred kratkim praznovali 70-letnico obstoja društva in so zaradi tega bile polne roke dela s pripravami na proslavo, se je medtem pripravljala še skupina radiških prosvetašev, da sodeluje na tradicionalnem Dnevu narodne noše v Kamniku, kamor so jih povabili organizatorji te prireditve. Treba je bilo urediti noše in

vse ostalo, da so dostojno predstavili koroške Slovence na tej veliki manifestaciji slovenske folklorne. Tako se je preteklo nedeljo odpravilo dvanajst radiških deklet v rožanskih narodnih nošah proti Kamniku. Spremljal jih je predsednik radiškega prosvetnega društva Šimej Wrulich, vozili pa so jih nekateri mladi radiški fantje.

Spored v Kamniku se je pričel že v dopoldanskih urah. Z vse Slovenije in tudi od drugod so se pričele zbirati skupine narodnih noš. To je bil enkratni pogled na barve različnih noš s katerimi so takrat od blizu in daleč prišli v Kamnik. Težko je povedati koliko jih je bilo, saj je bil ves Kamnik en sam cvet slovenske narodne noše. Dopoldne je vodjem skupin narodnih noš, predsednik občinskega sveta Kamnik priredil sprejem, potem pa so organizatorji Turističnega društva v Kamniku skrbeli za brezhiben potek prireditve, kar pri tako masivni udeležbi ni bila lahka naloga. Toda vse je šlo v redu — tudi vreme je bilo kot naročeno za tako prireditev, tako da je razpoloženje udeležencev bilo odlično. Vse skupine v narodnih nošah so se v povorki skozi Kamnik predstavile večstočglavi množici obiskovalcev, ki so zaradi njih prišli v Kamnik.

Poleg radiške skupine pa je popoldne prišla v Kamnik še folklorna skupina Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ v Železni Kapli, ki je prav tako sodelovala v več kilometrov dolgi povorki. Tako sta se v Kamniku predstavili kar dve skupini narodnih noš s Koroške. Le-ti sta pri občinstvu bili deležni posebno navdušenega sprejema, kar je potrdilo velike simpatije matičnega naroda do svojih rojakov na Koroškem. Naši skupini pa sta s svojo prisotnostjo, ki je takorekoč že tradicionalna na tej prireditvi v Kamniku pokazali, da smo koroški Slovenci živ del slovenskega naroda.

Prireditve so zaključili z veselim rajanjem in ob slovesu so vsi obljubili, da se prihodnje leto spet sodejo na tradicionalnem Dnevu slovenske narodne noše v Kamniku.

Borovlje

V sredo 11. septembra 1974 je po daljšem trpljenju umrla Borovnikova mati v Borovljah. Kot mnogo koroških Slovencev, je v času nacistične strahovlade tudi ona morala v pregnanstvo.

Pogreb pokojnice bo v soboto 14. septembra ob 15. uri iz mrtvaške veže na pokopališču v Borovljah.

Naši planinci na Negalu

Prejšnjo nedeljo smo slovenski planinci napravili izlet na 2118 m visoki Negal (Spitzeggel) jugozahodno od Šmohorja v Ziljskih planinah, pogorju, ki se vleče od Ziljskega sedla (Gailtaler Sattel 982 m) nad Kočami (Kötschach) do Beljaka. Ziljske planine in Lienški Dolomiti — loči jih omenjeno sedlo — tvorijo skupaj Ziljske Alpe, ki se razprostirajo od Silliana na Vzhodnem Tirolskem pa do Beljaka. Posebnost tega dolgega raztegnjenega gorovja med dravsko dolino na severu in ziljsko in Leško dolino na jugu, je v tem, da je edino na južnem področju Vzhodnih Alp, ki se nahaja celotno na avstrijskem ozemlju. Danes nas v glavnem zanimajo Ziljske planine. Poleg glavne verige, v kateri so najbolj znani vrhovi Jug (Jauken 2252 m), Reisskofel 2369 m, Golec (Golz 2004 m), Negal, Gradašca (Graslitz 2044 m), pa se severno le-te razprostira Lačurjeva skupina (Latschurgruppe) z Goldeckom, na vzhodu pa Dobrač, ki tudi spada k Ziljskim planinam. Preko Ziljskih planin vodijo tri prometne žile v Dravsko dolino: Cesta preko Višprija (Weissbriach — povezava iz Šmohorja v Greifenburg), cestni prelaz preko Površja (Windische Höhe 1110 m) ter cesta preko Plajberka. To na kratko o Ziljskih planinah.

Ko smo se peljali pod vznožjem teh planin, nas je povsod še spremljala megla. Pod vodstvom Tonija Valentiniča, ki je bil že lansko leto na Negalu, smo v Beli (Ober Vellach), zadnjem naselju pred Šmohorjem zapustili glavno cesto in zavili na desno proti severu ter se začeli vzpenjati v južno pobočje Negala. Toda vožnja ni trajala dolgo, ker so nam komaj kakšnih 200 metrov nad dolino zapornice zaprle pot. Čeprav smo se vdali v usodo, da bomo šli peš naprej, pa naš izkušeni vodič še ni vrgl puško v koruzo. Odpeljal se je nazaj v dolino, poiskal lastnika s ključem (za zapornice) in nam tako omogočil nadaljevanje še nekaj kilometrov dolge vožnje. Med izletniki smo bili tudi starejši ljudje, tako tov. Miklavčič s 76 leti. Vsi smo bili veseli in hvaležni, da nam je iznajdljivi Valentinič napravil to uslugo. Na majhni jasi v višini kakšnih 1400 metrov je bilo nenadoma konec ceste, tako da smo potem peš nadaljevali pot in kmalu dosegli Belsko planino (Ober Vellacher Alm) s planinsko postojanko Ladinzenhütte v 1792 m višine. Koča je bila zaprta. Po kratkem okrepčilu smo spet nadaljevali pot proti našemu cilju Negalu, katerega smo kakšnih 100 m nad kočo prvič zagledali (prej nas je spremljala megla) v vsej njegovi veličini in mikavnosti. Njegov piramidi podobni skalnati vrh nas je vabil, da ga obiščemo in eno uro pozneje smo že stali na njegovem sorazmerno ozkem temenu, od koder se je nutil čudovit pogled v Ziljsko dolino in na sosednje Karnijske Alpe.

Kdor si je vozil med ali tik po vojni skozi Ziljsko dolino, ga je neprijetno dirnilo ogromno nacistično znamenje — kljukasti križ — v južni steni Negala. Po vojni so ta zasvoženi simbol odstranili, tako da je ta gora sedaj spet neomadeževana. Zadnje čase, ko se je v Ziljski dolini razvil turizem Negal zelo obiskujejo zlasti tuji turisti. Ker pa Negal spada tudi v družino poti prijateljstva, je stalno cilj planincev treh sosednjih dežel, tako da danes služi, kot v opravičilo za svojo čudno vlogo v preteklosti, lepšim in svetlejšim ciljem.

Skupno je z vasi Bele preko Belske planine na Negal štiri ure hoda. Kdor si hoče prihraniti dve uri časa, se lahko pelje z avtom. Ker pa je cesta zadnje čase vedno zaprta, svetujemo, da se planinci oglasijo pri kmetu p. d. Gasperle v Beli (v neposredni bližini znanega gostišča Schluga), kjer dobijo ključ. Čeprav je Negal pri Ziljanah na slabem glasu, saj mu pravijo „Der Gailtaler Todesberg“ (smrtonosna gora Ziljske doline), pristop nanj ni težaven. Samo zadnjih 100 m zahteva pažnjo pri hoji.

pl.

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi člane in prijatelje društva na

III. SREČANJE SLOVENSKEGA ZAMEJSKIH DRUŠTEV NA BLEŠČEČI

V nedeljo 22. septembra se bomo ob 8. uri zjutraj zbrali pred Kočo nad Arihovo pečjo na Bleščeči planini, odkoder bomo napravili izlet na 1739 m visoko Komnico. Po povratku na Bleščečo bo uradni del srečanja s pozdravi nato pa prosta zabava. Namen teh srečanj je utrjevanje tovariških vezi med slovenskimi zamejskimi društvi v Sloveniji. Pobudo za tovrstna srečanja je dala Planinsko društvo Jesenice, ki je tudi prvo organiziralo takšno srečanje. Na tej planinski prireditvi bosta med drugim sodelovala tudi godba na pihala in znani pevski zbor Jeklar iz Jesenic. Slovenski planinci, prijatelji in znanci iskreno vabljeni!

Odbor

III. seminar za vzgojitelje zamejskih dijaških domov v Celovcu

V času od ponedeljka 2. do srede 4. septembra se je v prostorih slovenskega dijaškega doma (Taviser Strah 16) v Celovcu odvijal seminar za zamejske vzgojitelje. Tega seminarja, ki je bil tretji po vrsti (prva dva sta bila v Trstu in Gorici), so se poleg domačih vzgojiteljev dijaškega doma, udeležili tudi vzgojitelji slovenskih dijaških domov iz Trsta in Gorice. Vodja in organizator teh seminarjev je vodja sektorja za dijaške domove pri Zavodu za šolstvo SRS prof. Franjo Klotnik. Vse tri dni trajanja seminarja je petnajstčlanska skupina vodila prof. Danica Marionova, ki je s seminaristi obdelala tehniko skupinske dinamike za vzgojitelje dijaških domov. Na seminarju so mnogo diskutirali, prav posebno pa so obdelali temo — Vloga dijaških domov v zamejstvu in vloga vzgojitelja. Tov. Klotnik je tozadevno poudaril, da mu še nikoli ni bilo tako jasno, kakšno važno vlogo igra dijaški dom v zamejstvu in

kakšno važno vlogo imajo v le-teh vzgojitelji, ki naj ne bi bili samo pedagogi, temveč tudi narodnopolitične osebnosti.

Predavateljica, ki je priznan strokovnjak na področju vodenja takšnih seminarjev, je leta 1972 izdala pri Državni založbi Slovenije prevod knjige Tobiasa Brocherja — Skupinska dinamika in izobraževanje odraslih. To knjigo je vsak udeleženec seminarja prejel v dar, kar jim bo v veliko oporo pri nadaljnji vzgoji naše mladine.

Vodstvo slovenskega dijaškega doma je povabilo vse udeležence na skupni izlet v Gospo sveto, kjer so si ogledali vojvodski prestol in na večerjo v hotel Korotan ob Vrbskem jezeru, kjer sta se večerje udeležila tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter in gostitelj predsednik Slovenskega šolskega društva dipl. inž. Franci Einspieler. Oba sta ob tej priložnosti obljubila dijaškemu domu potrebno pomoč.

Zveza koroških partizanov v Celovcu vabi na

izlet v Gornji grad in v Logarsko dolino

v nedeljo 15. septembra 1974

Prisostvovali bomo 30. obletnici osvoboditve gornje Savinjske doline, pri kateri je sodeloval tudi Koroški odred. Proslava se bo pričela ob 9. uri. Ob 11.30 uri se odpeljemo v Logarsko dolino, kjer se bomo srečali z bivšimi koroškimi partizani, ki živijo v Mariboru.

Odpeljali se bomo z omnibusom iz Celovca (Gasometergasse 10) ob 5.30 uri, iz Doble vasi (Slončnik Štefan) ob 6. in iz Pliberka (gostilna Breznik) ob 6.30 uri. Vstop v omnibus je možen samo v teh treh krajih.

Glavni odbor ZKP

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tor

„Kakor želite, gospod general! Tudi besede so orožje, včasih mnogo močnejše od granat.“

Naslednji dan ob določeni uri je stal major Wolf s svojimi poročili, analizami in podatki o korpusnih voditeljih pred generalom.

„Saj razumete, major, da je treba temeljito poznati nasprotnika, zato me zanima zlasti novi korpusni komandant. Kdo je, kakšen je, kaj menite vi o njem in drugo,“ je dejal general in ponudil Wolfu stol.

„Skušal sem naše podatke spraviti v sklad s tem, kar smo dobili iz Maribora. Sedaj vodi korpus podpolkovnik Borštner, po rodu Dolenjec. Prišel pa je iz Štajerske. Tam je bil komisar in nato komandant četrtne operativne cone.“

„Podpolkovnik, pravite,“ se je namrdnil general. „Po čemu sodeč, prisojajo temu ozemlju čedalje manjšo pomembnost. Od generala Novljana so zdrknili na podpolkovnika. No, še bolje za nas!“

„Kdo ve, gospod general. Morda bo čez mesec dni že general, če se bo dvignil tako kot Novljan, ki se je v nekaj tednih povzpela od polkovnika do generala. Tam imajo svojo logiko. Ni tako, kot je z menoj, ki sem že nekaj let major...“

„Pustiva to, kaj ste vi. Tu je vmes vaša krivda. Ti ljudje v vsem pretiravajo, če jih prime. Sicer pa — kaj me brigal Povejte mi, kaj veste o tem človeku?“

„Izvirja iz delavske družine, ima veliko maturo in višjo železniško prometno šolo v Beogradu. Je odlično ocenjen rezervni oficir stare jugoslovanske vojske, predvojni komunist, proti Italijanom se je boril na Dolenjskem, proti nam pa na Štajerskem. Na Štajerskem so ga naši nekajkrat skušali spraviti s sveta, pa jim je vedno spodletelo. Obdaja se z domaćini in s svojimi ljudmi. Nezaupljiv je in previden.“

„Ni neumen! To delamo vsi poveljujoči! Čudno, da se ne obdaja še s sorodniki!“

Wolf je nadaljeval:

„Tu piše, da je inteligenčen, bister človek, na videz lagoden, toda premišljen in v kritičnih trenutkih odločen. On je tisti, ki je spravil grbastega Miha s položaja in z njim vred tudi nekatere druge, ki so mu bili naklonjeni oziroma so mu nasledili. Poročilo dalje pravi, da je nenehno menjal položaj štaba, tako da so ga enkrat samkrat iznenadili bombarderji, ki pa so na žalost zgrešili natanko označeni cilj. Nadalje: zelo so mu priljubljeni minerski vodi in udarne skupine. Je kombinator v napadu, rad useka z boka in pošlje kaj za hrbet. Izgiba se spopadov tam, kjer ne vidi uspeha,“ je našteval Wolf.

„Zanimajo me še šibke točke, ne samo hvala, major,“ ga je nekam nestrpno prekinil general. „Ali je morda ženskar? Pijanec? Ali vsaj kaj podobnega, kar bi se dalo s pridom izrabiti?“

„Nič takega. Morda bi vas zanimalo, da je bil v dijaških letih ministrant in da ima posebno nagnjenje do kulturne dejavnosti. Rad ima petje, godbe in podobno.“

„Ministrant? To je vedno zanimivo pri komunistu. Da, to je šibka točka. Tudi jaz sem bil ministrant. Duh po kadilu, zlato monštranc in zamaknjenost v veličastno in nerazumljivo dogajanje — to včasih celo mene napravi šibkega in sentimentalnega in me spominja na boga. Pa prometnik da je, pravite? V tem poklicu dobe ljudje nehote občutek, da noben vlak ne more speljati brez njihove volje in da bi se svet zavozljal, če ne bi bilo njihovih vozniških rešev. Prav radoveden sem, kako bo odpiral signale mojim esesovskim bataljonom in Küblerjevim enotam. Pomilujem ga, čeprav sta čas in narava na njegovi strani.“

„O tem ne dvomim. Če se mu bo obesilo za vrat pet generalov s petinsedemdeset lisoč vojaki, mu verjetno ne bo lahko.“

„Dobro, gospod major. Pustite mi te papirje, da jih ponoči proučim. Ljudje, ki imajo kaj v glavi in ki se dvignejo iz ljudskih nižav, znajo biti nevarni. Ne bom jih podcenjeval...“

„Večino štaba poznate že iz bojev s štirinajsto divizijo. Ti ljudje so zdaj tu.“

„Kolikor nas niso spoznali tedaj, nas bodo zagotovo tukaj! Pa lahko noč major! Glejte, da boste, preden začnemo, temeljito počistili mesto in napravili čistko tudi med našimi prijatelji!“

„Že jutri se bo začelo, gospod general!“

2

V kotu umazano sive jetniške stavbe, ki je v obliki četverokotnika obdajala betonsko dvorišče, so stale vislice. Ob njih je ležala vrv, zvila kot kača. Z vseh štirih strani so na betonsko ploščad strmela zamrežena okna, zarjavela in zlizana od vlage in otopele žalosti. Iz velikanske betonske kletke so držala ena sama težka, v tečajih razmajana vrata, pred katerimi je stal stražar. Na betonsko ploščad se je iz poslopja usula skupina oficirjev v nemških in domobranskih uniformah. Kot bi šli pred oltar, so s slovesnim korakom stopili do vislic.

Okoli večal so stali vojaki v obliki podkve. Nekateri policisti so zrl na makro streho, kjer se je vlekla težka, pepelnata megla, se mešala z dimom kot izgubljene misli in dražila pljuča. Nekateri so dolgo zrl v betonska tla, kjer so rjavkasti madeži spominjali na sprano kri v klavnicah. Drugi so se ozirali k vislicam in na vrv, kot bi v teh predmetih iskali neki globlji smisel svoje pomembnosti in obstoja.

Čez nekaj časa je stražar počil s petami in se zvrnil kot vzmet v pozdrav mimoidočim nemškim visokim častni-

Razni dogodki iz Bilčovsa

Pred nedavnim smo pri nas obhajali kar dva vesela dogodka — dva mlada para smo spremljali pred poročni oltar, enega v Bilčovsu, drugega pa v Št. Ilju. Oba sta si ustvarila fisti dve novi življenjski celici, ki so nam razveseljiv porok, da naš rod na tej naši zemlji še ne bo izumrl. Prvo poroko smo obhajali v nedeljo 25. avgusta, ko je peljal Reichmann Gregor p.d. Ravbarjev v Želučah svojo izvoljenko Dragico Celestina h poroki v našo famo cerkev v Bilčovsu, kjer sta si obljubila trajno življenjsko zvestobo. Cerkvni pevci so jima lepo zapeli in želeli vso srečo za bodoče življenjsko obdobje. Poroko z mašo, je v lepem zato pripravljenem obredu, izvedel domači župnik Kassl. Nato so se številni svažje zbrali na ženitovanjski slovesnosti v gostilni pri Miklavžu. Ob veseli pesmi, poskočnih vižah in ob izvrstni postrežbi brhkkih natakarij iz gostilniške kuhinje ter rujni kapljici iz kletnih zalog gostilne, je kar prehitro minil čas veselega svatovanja, ki je trajalo do zgodnjih jutranjih ur naslednjega dne. Mladi par bo prebival v lepem prenovljenem domu v Branči vasi, želimo jima obilo sreče in mnogo lepih in veselih dni ter jim kličemo na mnoga leta.

Druga poroka pa je bila v soboto 31. avgusta v Št. Iljski cerkvi. Tudi tokrat sta, spremljana od številnih svatov, stopila dva mlada človeka pred poročni oltar, da si podašta roki k zakonski zvezi. Bila sta to ženin Fredi Supanc iz Potoka pri Bilčovsu in Katka Sima p.d. Lebnova v Pulpačah pri Št. Ilju. Tudi njiju je Št. Iljski župnik v lepem nagovoru opozoril na dolžnosti zakona in njuni zakonski zvezi dal blagoslov. Ubrane melodije domačega glasbenega ansambla pod vodstvom Rudija Gröblacherja so dale poročnemu obredu še slovesnejše vzdušje. Po poroki so se svat-

je in poročni par odpeljali v Bilčovs, kjer so pri Miklavžu v novih prostorih obhajali veselo ženitovanje. Ob godbi, petju in plesu je kar prehitro minil čas, ko se je bilo treba vrniti na svoje domove. Tudi mladi poročni par si v Branči vasi gradi svoj dom, kjer bosta prebivala. Obema želimo obilo sreče ter zdrav in čil zarod.

V nedeljo 1. septembra popoldne pa smo se številni Bilčovščani podali na sončne Radiše, kjer smo skupaj z Radišani obhajali 70-letnico njihovega slovenskega prosvetnega društva. Res lepo je bilo na prireditvi, tako da jim ponovno čestitamo k tako dobro uspeli kulturni manifestaciji.

Med nastopajočimi zbori je bil tudi Kernjakov zbor „Mojcej“ iz Trebinje, katerega vodi naš harmonizator koroški Slovenec Pavle Kernjak. Čudili smo se številčnosti tega zbora ter odlični kvaliteti pevcov. Se kar vidi kaj zmora večja dirigentska spretnost in dejstvo, da leta preko 70 let, ne delajo strokovnjaku kot je Kernjak, nobenih težav. Pri tem zboru tudi pojejo oče, dva strica, brat in sestrična sinočišnje neveste. Kljub temu, da so

do jutra svatovali, so vsi prišli še isti dan popoldne spet na jubilejno proslavo. Kernjakov zbor se je domov grede z omnibusom ustavil pri Miklavžu, kjer so skupno z našimi domačimi pevci, ki so tudi prišli z Radiš, menjaje se, peli lepe slovenske pesmi, da je kar odmevalo po dvorani. Tudi tukajšnji letoviščarji so prišli v dvorano in z zanimanjem prisluhnili lepi slovenski melodiji. Skoro dve uri so nepretrgoma sledile pesmi za pesmimi. Navzoči gostje, večinoma iz Nemčije, ki so poslušali to petje, so še drugi dan izjavljali: Es war wunderschön! — bilo je čudovito. Žal pa so še nekateri med nami, katerim je domača slovenska pesem tako odurna, da so, ko smo hoteli vzajemno proslaviti neki praznik, svoj zbor zapustili in zbežali, ko je naš slovenski zbor pristopil, da bi skupno zapeli. Kakšna razlika — pristni Nemci so radi prisluhnili naši pesmi, naši odpadniki pa je niso prebavili. Še nekaj Kernjakovemu zboru: Iskreno se vam zahvaljujemo za pevski užitek. Še večkrat pridite! Vašemu Pavleju Kernjaku pa želimo, da bi ostal še dolgo tako čil in podjeten, kot je še danes.

Minimundus vedno atraktivnejši

Minimundus, mali svet ob Vrbskem jezeru se iz leta v leto večja in pridobiva na atraktivnosti. Pretekli petek so na področju Minimundusa spet slavnostno predstavili pet novih modelov. Slovesnosti v Minimundusu, so se poleg prezidentke avstrijskega društva „Rettet das Kind“, dr. Marthe Kyrle, deželnega glavarja Leopolda Wagnerja in drugih visokih gostov, udeležili tudi številni predstavniki privatnega in javnega življenja.

Bogato zbirko znanih in slavnih stavb s celega sveta so letos obogatili z modelom Matjaževe cerkve v Budimpešti (ime nima po svetniku, temveč po kralju Matjažu), katerega so zgradili skupno z dijaki višje tehnične šole v Beljaku. Mladi Jerina se je tokrat prvič predstavil kot izkušen modelar in sicer z modelom Towerja v Londonu, ki mu je odlično uspel. Mlademu umetniku, domačinu iz Trebinje pri Št. Ilju želimo pri nadaljnjem delu mnogo uspeha. Jerina senior pa je že leta znan in priznan modelar, ki je ustvaril že mnogo pomembnih in čudovitih modelov, ne samo v Minimundusu, temveč tudi zase (znana je njegova zbirka ladijskih modelov in priimek „Onasis z Vrbskega jezera“). Tokrat se je spet izkazal, zgradil je model Mihaelove cerkve v Hamburgu. Višina zvonika znaša 5,3 metra, krasi ga prava cerkvena ura, ki kaže tudi točen čas. Letos so v Minimundusu presenetili z neko novostjo — z modelom „Poganskih vrat“ v Petronellu, ki je prvi te vrste v Minimundusu. Kot peto atrakcijo so predstavili tri modele rafinerije v Schwechatu, darilo Avstrijske uprave za mineralna olja.

Število obiskovalcev v malem svetu ob Vrbskem jezeru se stalno večja. Lansko leto ga je obiskalo 410.000 gostov, skupno pa že okrog tri milijone ljudi.

Čisti dobiček dohodkov v Minimundusu je namenjen otrokom, ki so potrebni pomoči. Mali svet ob Vrbskem jezeru igra torej zelo plemenito in koristno vlogo, saj pomaga otrokom, ki so v stiski in razveseljuje staro in mlado z vedno novimi atrakcijami. Malokatera ustanova v Avstriji se sme ponašati s tako plemenito dejavnostjo, kot Minimundus v Celovcu.

Dom v Tinjah prireja potovanja

**V DACHAU — ALTÖTTING
OBERNDORF — SALZBURG**
od sobote 19. 10. do nedelje 20. 10. 1974.

Prijave sprejema do 20. septembra: Dušnopastirski urad, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, Tel.: (0 42 22) 85 3 48.
Cena: žil. 450.—

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR

bo na povabilo obeh osrednjih kulturnih organizacij koroških Slovencev gostovalo na Koroškem z igrami

PETER IN VOLK

Sergej Prokofjev —
Edi Majaron

ZAJČEK

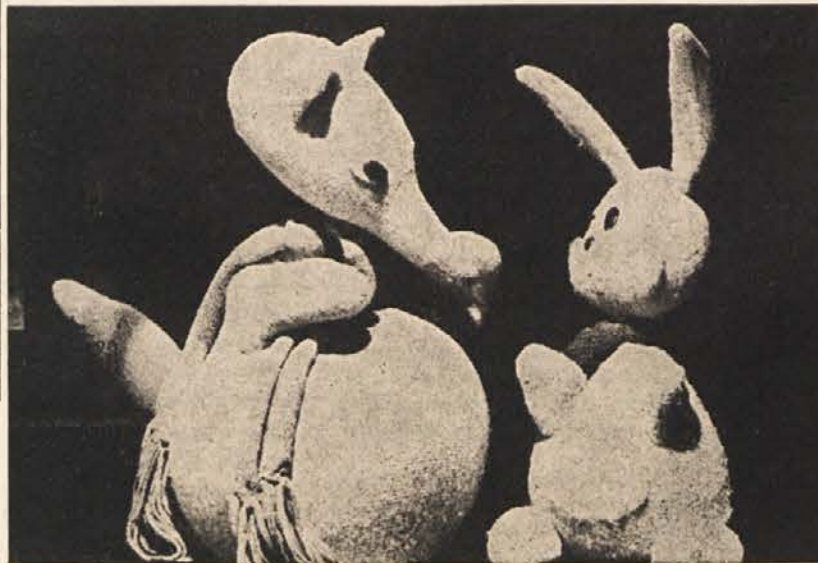
DIDELDAJČEK

Libuša Titelbach

PASTIRIČKA —

RAČKA

Gurevičeva - Gernetova

Predstave bodo

- v petek 13. septembra
ob 14.00 uri v gospodinjstvi šoli v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu
ob 16.30 uri v farni dvorani v Št. Ilju
ob 20.00 uri v modri dvorani Doma glasbe v Celovcu
- v soboto 14. septembra
ob 14.00 uri pri Miklavžu v Bilčovsu
ob 16.30 uri v farni dvorani v Selah
ob 19.30 uri pri Rutarju v Žitari vasi
- v nedeljo 15. septembra
ob 11.00 uri v farni dvorani v Železni Kapli
ob 14.00 uri v farni dvorani v Šmihelu pri Pliberku
ob 16.30 uri pri Šohtarju v Globasnici
ob 19.00 uri v dvorani gostilne Schwarzl v Pliberku

Na predstave vabita

KRŠČANSKA
KULTURNA ZVEZA

SLOVENSKA
PROSVETNA ZVEZA

11. pisateljsko srečanje v Štatenberku

Pododbor društva slovenskih pisateljev in Mariboru je tudi letos priredil srečanje pisateljev na gradu Štatenberk. To je bilo že 11. srečanje, ki se ga je udeležilo nad dvajset avtorjev iz Slovenije, Hrvaške in Koroške. Med njimi sta bila tudi Milka Hartman in Andrej Kokot. S svojo prisotnostjo je bila demonstrirana tesna prijateljska vez med književniki v Mariboru in na Koroškem. To je naglasil tudi predsednik komisije za štatensko srečanje Janez Švajncar, ko je gosta s Koroške posebej pozdravil.

Na letošnjem srečanju pisateljev v

Štatenberku so obravnavali temo „Humor in satira v slovenski književnosti“, o kateri je bilo prebranih deset referatov, ki so humor in satiro v slovenski književnosti obravnavali z različnih vidikov in stališč, kar se je pokazalo tudi v živahni diskusiji, ki je potrdila, da je v slovenski književnosti tudi dovolj humorja, čeprav so nekateri bili nasprot. mnenja.

Srečanje v Štatenberku je bilo povezano z literarnim nastopom na osnovni šoli v Makolah. Med šestimi pisatelji ki so brali mladini, je bila tudi Milka Hartman, ki je pri otrocih bila deležna lepega sprejema.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

kom. Zadnji med njimi je bil major Wolf z oficirji svoje ljubljanske izpostave gestapa. Z njim so bili tudi šef politične policije dr. Hacin, poročnik Valjahun in še nekaj veljakov, ki so morali na generalov in prezidentov nalog prisostvovati obešenju.

Stražarji so z nasajenimi bajoneti prignali jetnika, ki ga je zvezanega vodil na vrvi poveljnik policijskega voda. Medtem ko so stopali stražarji trdo, ko da bodo živeli in obešali večno, se je jetnik premikal skoraj rahlo oklevaje, vendar vzvišen nad vsem, kar se je dogajalo okoli njega.

Kakšna sramota, je mislil Valjahun, ko je gledal v blede obraz, iz katerega so sijale pametne oči tako žalostno in prosojno, da ni vzdržal njegovega pogleda. Dr. Kante, namestnik šefa politične policije, pred vojno policijski komisar — agent komunistov! Ne, to mu ni šlo v glavo, kot tudi ne to, da je bila ljubka prezidentova tajnica prav tako agentka. Takrat, ko je šefa potola vosovska krogla, je on, Valjahun, tudi Kantetu dal seznam komunističnih simpatizerjev z univerze... Šele sedaj mu je bilo jasno, zakaj so vsi pravočasno izginili v gozd.

Jetnika so pripeljali pod vešala. Po nemškem običaju so ga gnali kar v spodnjem perilu, povaljanem in popackanem s krvavimi madeži, da bi ga čimbolj ponižali.

Dr. Kante je bil ponosen človek. Z zadnjimi močmi se je zavaljal, čeprav so ga noge komaj nosile. Gledal je vanje in mimo njih, tako, kot gledal zmagovalca premagane.

Major Wolf ga je pozorno motril. Spoštoval je dostojne nasprotnike, posebno le-tega, ki mu ves nemški aparat in neuničljivi sistem polna šliri leta nista mogla do živoga. Ta človek bi jim še mešal štrene, če se med množico aretiranih ne bi našel omahljivec, ki ga je izdal. In še tega ne bi bilo, če bi bili prepustili preiskavo površnežem. Tako pa so šli od sledi k sledi, od človeka k človeku, dokler se niso ustavili pri imenu Lea.

Pravzaprav se je Wolfu zdelo zamalo, da ga je zavohal Abwehr in ne njegovi ljudje in da so le-ti šele na generalov nalog stopili v akcijo. Smešno, kako se je ujell! To je bil predragocen agent, da bi se smel pojaviti v notesu ulične partijske sekretarke, ki lahko vsako uro postane plen nasprotnika. S tem notesom je tisti, ki ga je imel v rokah, ravnal prav diletantsko. Vsi skupaj, na tej ali oni strani, delamo z dragocenimi ljudmi, ki so nenadomestljivi, kot svinja z mehomo...

Njegovi ljudje so ga zmrcvarili, da ni bil ne živ ne mrtev, pa niso ničesar iztisnili iz njega, ne oni ne njihov šef. Nadaljnje mrcvarjenje jim je stroglo prepovedal.

Potem ga je zasliševal sam. Vedel je, da je imel pomočnike, in iskal je nadaljnje zveze. Njemu, Wolfu, je povedal več, kot navadno povedo jetniki. Povedal mu je kopico imen, ko pa so fiste ljudi iskali, so kmalu ugotovili, da so v hosti ali pa že davno mrtvi. Nekaj pa jih je bilo iz najožjega belega vodstva, ki so živeli zunaj politike, globoko v zaledju, dajali iz svojih skrivališč povelja in čakali.

Wolf ga je občudoval. Ta profesionalni policaj je tako inteligenčen in premeten, da ni mogel najti mrtvega kola, od koder bi se mu bil lahko približal. Povsem jim je zamaglil preiskavo, saj so njegove izjave dale povod, da so lahko osumili kot anglofile mnoge pomembne ljudi iz domobranskega vodstva. Zaman je prigovarjal generalu, naj ga pustijo in počasi vlečejo podatke iz njega ali naj ga zamenjajo za kakšnega od svojih veljakov, ki je padel v partizansko ujetništvo.

Toda priisk domobranskega vodstva je bil tako silovit, da bi bil Kante izdihnil že v ječi, če ga ne bi zaščitil gestapo. Uničiti pričo sramote! Ta je geslo vseh slabičev, ki se vzpenjajo kvišku. Domobranske visoke živine so slutile, koliko jim lahko škodi. Wolf se je bil pogovoril z njim kot

s sebi enakim. Ni ga spraševal, s katerimi vosovci in voditelji Osvobodilne fronte je sodeloval, ker je vedel, da ljudje njegovega kova ne izdajajo skrivnosti, da se znajo izogniti. Naredil se je bil, kot da verjame njegovim navedbam o zvezah z ljudmi, ki jih je imenoval za sodelavce. Wolf so zanimali drugi. Kante mu je mnogo govoril tudi o šefu, da vzdržuje zveze s tistimi, ki se navezujejo na Angleže, z Rimom in papežem. Pogovarjala sta se brez zapisnika. Vedel je, da to, kar mu jetnik govori, ni dokazljivo, da so mnogi poskriti po mestu kot podgane po luknjah in da jim nameravajo skočiti v hrbet, ko jim bo najhuje. On se je zmeraj bolj bal prijateljev za hrbtom kot sovražnikov pred seboj.

Za krvnika so izbrali podoficirja, ki je bil dve leti pri Sv. Urhu in je opravljaj zaupne naloge šefa. Valjahun ga je gledal, kako bliska z očmi kot podlasica in kako se mu roke potijo. Ni mogel skriti vznemirjenja spriču izredne časti, ki je pomenila zanj nadaljnjo milost pri šefu in Nemcih. Valjahun je vedel za fiste, ki v zaporih niso bili vneseni v spiske zapornikov in ki jih je prav ta sloki človek obešal v nekem mlinu ali pa jim je s sekiro drobil glave in jih metel v vodo. Trupla je potem Sava naplavljal daleč od mesta...

Tudi Wolfu je krvnik zbudil pozornost. Tako umazano delo povsod opravljajo enaki ljudje. Izmeček... Kdove kje so staknili tega tipa, ki bi ga lahko pri priči ustrelil. Vojna je negativna selekcija za človeštvo. Padajo najboljše, plevel pa se razrašča.

Pred oder je stopil visoko pristrižen sivoook oficir SS z belimi obrvmi. Prebral je obsodbo esesovskega sodišča, ki je prišla po žici generalovega telefona.

„V imenu nemške države in nemškega naroda vas za veleizdajo obsojamo na smrt z obešenjem...“

Obsojencu ni trenila niti mišica na obrazu. Obvladal

Kava in alkohol v krvi

Raziskave in poskusi so ovrgli splošno mnenje

Ena li več skodelic črne kave ne pripomore človeku pod vplivom alkohola, da bi se stregnil. Nasprotno. Instrumenti za merjenje količine alkohola v krvi pokažejo prej večje kakor manjše vrednosti. Tako so ugotovili na 18 prostovoljcih, ki so sodelovali pri poskusih fiziološkega oddelka na dunajskem inštitutu za telesno vzgojo.

Pri poskusih pod vodstvom strokovnjaka za športno medicino prof. Prokopa je 18 mladih moških (starost 20 do 26 let, telesna teža 57 do 89 kg) po točno odmerjeni večerji (1800 kalorij) popilo v pol ure določeno količino žganja. Prva skupina ga je dobila toliko, da je imela v krvi 0,8 druga pa 1,3 promile alkohola.

Pol ure kasneje so vsi prostovoljci popili po dve skodelici kave z 200 miligrami kofeina, nato pa so jim po poldrugi uri, po dveh urah in četrt ter po treh urah merili alkohol v krvi. Hkrati so ugotavljali njihove reflekse na vidne in slušne dražljaje, oziroma napake in zamudo pri zaznavah.

Rezultat je bil celo za zdravnike presenetljiv: tako poprečna kakor maksimalna koncentracija alkohola v krvi se je po pitju kave zvišala, namesto da bi se znižala, kot so pričakovali. Glede refleksov ni bistvenih razlik med izmerjenimi vrednostmi pod vplivom alkohola ter kombinacije alkohola in kave. Niti prvi niti drugi skupini (0,8 oziroma 1,3 promile) ni kava pripomogla k zmanjšanju števila napačnih ali zakasnelih zaznav. To pomeni, da splošno mnenje, češ da je pijanost mogoče pregnati ali vsaj ublažiti z močno črno kavo, ni nič drugega kot govornica brez osnove.

Poskusite!

JABOLKA Z MEDOM

Zlica medu, zavitek vaniljnega sladkorja, limonin sok, 2 do 3 jabolka, češpijeva marmelada ali malinov sirup in mandeljni.

Med segrejemo v peni z vaniljinim sladkorjem in limoninim sokom. V vroč med damo neolupljena in grobo naribana jabolka in jih na hitro zmečamo. Vroč kompot nadevamo v skodelice in prelijemo z marmelado ali s sirupom ter potresemo s sesekljanimi mandeljni.

MALINOVA KAŠICA

Četrta litra malinovega sirupa ali sladkega rdečega ribezovega soka, četrta litra vode, 2 žlici vaniljevega pudinga, sladkor po okusu, zavitek vaniljnega sladkorja ali malo limoninega soka, po volji rumenjaki in sneg iz beljaka, sesekljani orehi in stepena smetana.

Sirup ali sok prevremo z vodo, zakuhamo z mrzlo vodo vmešamo puding, sladkamo po okusu, začnimo hladiti. Preden damo sladico na mizo, jo potremo z vaniljinim sladkorjem ali limoninim sokom, vmešamo rumenjaki in žvrsto stepen sneg iz beljaka. Zmes nadevamo v skodelice, ohladimo in postavimo v semo s sesekljanimi orehi ali okrasimo s kosmi stepene smetane.

Dejstvo, da se po pitju vroče kave zviša promile alkohola v krvi, pojasnjuje prof. Prokop z učinkom tople pijače. To pospeši presnovo tistega alkohola, ki se zadržuje v zažuti hrani. Vendar je prof. Prokop dosegel enak učinek tudi s podkožno injekcijo kofeina.

Svoje ugotovitve povzema Prokop takole: „Na podlagi dosedanjih raziskav lahko rečemo, da se motijo vozniki, ki mislijo, da jih bo kava stregnila in jim povrnila zaradi alkohola zmanjšane voznike sposobnosti.“

Nauk o prebavi

Do konca 19. stoletja so ocenjevali vrednost hrane po količini. „Fizikalni“ nauk o prehrani meri vrednost hrane le po njeni kaloričnosti, smatra jo torej za vir energije. Posledica je bila, da so vse obtežljive snovi odstranili in da so bila živila vedno bolj rafinirana. Nastopila je doba ekstraktov in preparatov.

Takšne nazore pa so morali kmalu popraviti. Kemija se je močneje razvila in je dokazala, da so tudi posamezne beljakovine in maščobe različnih vrednosti. Spet so se spomnili na rudninske snovi. Končno so leta 1910 odkrili snovi, ki sicer nimajo kalorične vrednosti, so pa nepogrešljive za rast in življenje. Razvil se je „kemični“ nauk o prehrani, ki je zelo izpopolnil tabele živil.

Poskusi z živalmi in pa vojna leta, polna pomanjkanja, so povzročili, da so začeli domnevati, da obstajajo še druge snovi, ki so potrebne za življenje in zdravje. Kmalu nato so odkrili pomen mikroelementov, avksonov in arom. Razvil se je tako imenovani „geološki“ nauk o prehrani, ki je presojal živila po nalogah, ki so jih izpolnjevala v naravi. Človek in žival ne uživata samo kalorij in vitaminov, ampak tudi organske tvorbe, ki imajo določene naloge.

Narava vedno znova dokazuje pravilnost tega stališča. Tako npr. mladim levom ne zadostuje samo meso, ampak potrebujejo za pravičen razvoj tudi kosti, kri in notranje organe, torej celo žival. Poznamo dve ljudstvi, ki se odlikujeta po izrednem zdravju, sposobnosti za delo, veselje do življenja in čutu za skupnost. To so pleme Hunska, ki živi v neki gorski dolini na severozahodni meji Indije, in pa prebivalci otoka Tristan da Cunha. Prvi uživajo predvsem sadje, surovo hrano, črn kruh in kašo; prebivalci otoka Tristan da Cunha pa se hranijo z ribami, krompirjem in jajci. Kljub velikim razlikam sta si obe vrsti hrane v nečem podobni: sta naravni, ne potvorjeni. Obe ljudstvi živita torej popolnoma naravno, polnovredno, a ne preobilno hrano.

Brez dvoma je rastlinska hrana bolj ugodna kot živalska. Pa tudi rastlinska hrana sama je različne vrednosti: najbolj vredna so semena, saj služijo ohraniti vrste in zato vsebujejo vse snovi, ki so potrebne za življenje. Najpomembnejša semena so: žitna zrna, orehi

Droben nasvet

■ Kotlovec se zbira v posodi, kjer se kuha voda. To lahko preprečimo, če položimo v posodo košček marmorja, ki naj ostane stalno v posodi. Na tem koščku marmorja se namreč zbira kamen. Kotlovec odstranimo tako, da zvečer napolnimo posodo s čistim ali razredčenim kisom. Zjutraj bomo kotlovec z lahkoto odstranili. Kotlovec pa lahko odstranimo tudi, če kuhamo v posodi vodo, ki smo ji dodali nekaj salmiaka. Le-to pustimo čez noč v posodi, ko jo pa odlijemo, udarimo nekajkrat po dnu in kotlovec odpade.

Med domom in šolo

skupnost. V družini se otroci nauče do odhoda v šolo najbolj bistvenih stvari, družina je torej temelj njihove vzgoje. Pa tudi pozneje, ko se šola, preživi otrok največ prostega časa v krogu družine.

Da pa bi mogla pravilno opravljati svoje vzgojno poslanstvo, mora vedeti, kako naj to počne. Poleg osnovnih dolžnosti — skrb za zdravje otroka — morajo starši skrbno uravnavati otrokov duševni razvoj. Otroci se že od malega zanimajo za svet okoli sebe. To njegovo željo po nenehnem izpopolnjevanju morajo starši bogatiti in otroku pravilno odgovorjati ob njegovih vprašanjih.

Z odhodom v šolo dobi otrok nove obveznosti. Poleg igre, s katero se je doslej ukvarjal ves dan, je tu nova, velika naloga — učenje. Starši morajo vedeti, kako napreduje njihov otrok v šoli, kaj ima za domačo nalogo. Pomagati mu morajo, da z razumevanjem opravi svoje delo, hkrati pa ga navajajo k samostojnosti. Če ne vedo, kako je treba ravnati s šolskim otrokom, naj vprašajo otrokovega učitelja ali profesorja.

Dom pa mora biti tak, da ustvarja otroku ugodne in mirne možnosti za učenje in delo. Otrokov dom morajo starši spoštovati, kot spoštujejo delo odraslega človeka.

Usoden je vpliv staršev na moralni del vzgoje. Starši naj bi ne pozabili, da vzgajajo otroke s svojim lastnim zgledom, z vsako svojo besedo in dejanjem. Kakršni so starši kot družavljeni, kakršen odnos imajo do dela in svojih dolžnosti, takšnega bodo imeli tudi njihovi otroci.

Starši morajo ostati dosledni: od otrok ne smejo terjati tistega, česar sami ne delajo. Prav tako je treba uskladiti želje matere in očeta, ukaze enega z ukazi drugega, način kaznovanja, pohvale. Družinsko življenje mora imeti zdravo podlago, starši pa morajo biti složni, kadar gre za otrokovo vzgojo.

Mnogi starši so prepričani, da je dolžnost šole vzgajati njihovega otroka. Seveda nimajo prav. Če pomislimo, da preživi otrok v šoli 4 do 5 ur na dan, ves preostali čas pa pri starših na domu, ugotovimo, da je družina tista, ki mora sprejeti največ vzgojnih obveznosti. Nikakoršne poklicno ali drugačno delo ne more odvezati očeta ali mater, da bi ne opravljala svoje najpomembnejše dolžnosti — vzgoje otroka. Kajti tudi najboljša šola ne bo mogla doseči uspehov pri delu, če ne bo imela podpore osnovne celice človeške družbe — družine.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tor

se je in s pogledom ošinil zbrane drugega za drugim. Obstal je pri Wolfu.

Gospod major, ali mi je dovoljeno spregovoriti nekaj besed?" je vprašal.

„Izvolite, dr. Kantel Poslednjo željo vedno uslišimo.“

Dr. Kante se je z rahlim gibom glave zahvalil in se obrnil k policijskemu zboru:

„Gospodje! Ne hodite po mojih poteh! Te vodijo v smrt...“

Ganjivo, je pomislil Valjhu. Hacin pa ga je dregnil s komolcem:

„Pomislite! Ponižal se je in se skesal pred samim obličjem smrti in kazni božje! Prepozno! Niti trohice usmiljenja ne čutim do te kače! Dal bi ga razsekati na koščke!“

Ko je krvnik nataknil obsojencu zanko na vrat, se je ta obrnil k svojemu šefu dr. Hacinu. V očeh mu je zagorelo staro zaničevanje in v njegovem glasu je bilo čuti nako-pičen srd, ker je moral včasih mirno požirati prečudno bedasto obnašanje tega jezuitskega fanatika, nasilnika in verskega blazneža s podpoprečno inteligenco. Ko sta se srečala z očmi, so Hacinu zatrepetale veke za debelimi stekli in žile na vratu so se mu napele.

„Dr. Hacin! Poglejte ta prečnik, na katerem bom visel! Na njem boste viseli tudi vi. Noben bog vam ne bo pomagal!“

Hacin je vztrepetal. Njegov obraz je spreletela groza.

„Obesite ga!“ je siknil.

Doktor Kante se je zadržal v sivino koščka neba nad strehami, prek katerega je prhnila jata golobov. Krvnik mu je spodnesel podstavek. Telo je zanihalo kot urno nihalo, ko ga pozene trda roka. Preden se je vrnilo do središča, se je prvo utrgala. Obsojenec je padel na tla in se začel pobirati, kot bi ga zbil dobro merjen udarec v tilnik. Obtožujoče je pogledal krvnika, ki se je umikal pred njim.

Vzpel se je s tal in se oprijel stebra in pogledal v nebo, kjer se je pred nekaj trenutki v pepelnati megli razkrojil njegov duh in odšel za golobi. Nekajkrat je krepko vzdihnil zrak in kri mu je znova poživila lica.

Med prisotnimi je zašumelo. Tesnoba jih je razdvojila. Dr. Hacin se je tresel.

„Sodba je izvršena!“ je kot pravnik ugotovil Valjhu. „Toženi je bil obešen in je kazen prestal!“ Na tihem pa je pomislil: bog pomagaj, če rajh proizvaja vrvi, ki se trgajo na vrstavih!

Tudi nekateri Nemci so bili tega mnenja. Visoki častnik SS, ki je zastopal sodišče, je stopil v ospredje. Na obrazu mu je ležal leden mir.

„Počakajte, gospodje!“ je spregovoril. „Telefoniral bom poveljujočemu generalu!“

Iz sobe dežurnega je poklical štab. Javil se je general. „Ali ste nori?“ se je glasil odgovor z one strani žice. Sledile so besede, ki so padle kot kladivo na krsto: „Še enkrat obesiti!“

Sivooki oficir se je vrnil z odsekanimi koraki. Obstal je natanko na svojem mestu in ponovil, kot bi mu nekdo poveljeval:

„Še enkrat obesiti!“

Prinesli so novo vrv. Tokrat jo je krvnik preizkusil. Z rokami se je obesil nanjo kot mežnar. Zadovoljen smehljal mu je preletel obraz, ko je zanko nataknil obsojencu. Ko je telo zanihalo drugič, je stopil k njemu, ga z rokami objel okoli nog in z vso težo svojega telesa potegnil, da so zaglavna vretenca obsojenca zaškrčala in počila.

Major Wolf je ukazal dežurnemu oficirju, naj poveljuje „mirno“. Medtem ko so čakali na novo sodbo, so mu prevedli smisel Kantelovih zadnjih besed in pogovor gledalcev. Eden od oficirjev je menil, da je to božji znak, da obsojeni ni kriv in da po nedolžnem umira.

Majorju Wolfu je bilo znano, da je doktor Kante imel mnogo prijateljev, ker je bil najprej človek in šele potem vse drugo, v kar ga je pripeljal položaj.

„Ali veste, kaj je pomenilo njegovo, po vaše, spokorniško opravičilo, gospod šef?“ se je obrnil k Hacinu, ki je bil še vedno zmeden. Ker ni odgovoril, mu je rekel:

„Med vašimi ljudmi ima sodelavce, ki jim je povedal, naj svoje zveze opustijo, ker so izdane. To je v poulični jezik prevedena razlaga vaše mistike.“

Stopil je k pretrgani vrvi, jo vzel v roke in jo poduhal.

„Prepojena je s solno kislino.“

Ponudil jo je Valjhu in Hacinu:

„Poduhajte! Če se kaj spoznate na kemijo, se na iskanje sovražnika v lastnih vrstah ne dosti! Če vam jih mi ne bi poiskali, bi vas v kratkem pobesili. Ali vam je sedaj jasno, da je vrv prepojen nekdo od teh, ki gledajo to tragikomedijo?“

Potem je šel ob obeh vrstah prisotnih. Vsakega je nekaj trenutkov motril in zapomnil si je vsak drget mišic na obrazu. Potem je stopil pred zbrane in ostro dejal:

„Sovražnik je med vami, gospodje! Poiščite ga! Če ga ne boste našli, vas bo zadela kazni!“

Potem je razpustil zbor.

Dvorišče se je spraznilo. Samevala so belonska tla, rosna od meglice, in samevale so vislice v kotu. Na njih je negibno viselo truplo, z glavo upognjeno pred strah zbujajočo usodo sveta.

3

Major Wolf se je odpeljal naravnost h generalu. Le-ta mu je bil naročil, naj pride poročat.

(Dalje v prihodnji številki)

Pepel ljubezni

V roki je držala pismo in dolgo strmela skozi okno. Jesenski dan je bil, pihljaj je rahel vetrič, sonce pa je s poslednjimi žarki pozlatilo vrh gore in zatonilo. Sonja je brez misli opazovala orumenel list, ki ga je veter vrtinčil v zraku. „Prav tako sem kakor ta list,“ je pomislila. „Tudi mene premetavajo valovi življenja, dokler me ne bodo odvrgli na zapuščeni obali.“

Odprla je pismo. Vedela je, da ji je pisal on, Stane. Ljubila ga je in ga še vedno ljubi. Sedaj se je tega zavedala bolj kakor kdajkoli prej. Bila je tako razburjena, da se je poštarju pozabila zahvaliti za pismo. Zakaj, le zakaj ji je pisal in znova ranil njeno srce? Še nezaceljena rana je zopet zakrvavela.

Spoznala ga je pred dvema letoma za novoletne praznike. Ves večer sta plesala skupaj, proti jutru pa jo je spremil domov. Zaljubila se je vanj, čeprav ni niti sama vedela, kaj ji je na njem tako všeč. Imel je svetlo rjave, skodrane in dolge lase, ona pa si je zamišljala svojega fanta s črnimi lasmi. Le v njegove modre oči se je zazrla in ob njem pozabila na vse. Bil je tako zelo nežen! Sonja je bila premlada, da bi se zavedala minljivosti čustev dvaindvajsetletnega fanta. Imel je izkušnje, ki jih ona ni imela in si jih tudi ni želela. Bila je srečna, če jo je poljubil; brez besed bi ure in ure preseдела z njim na klopci in sanjarila. Sanjarila, o čem? O prihajajoči pomladi, o dolgih sprehodih v dvoje, o svoji neizmerni ljubezni. Kje, le kje so bile tedaj njegove misli? Vedel je, da od nje ne more pričakovati več kakor nežnosti in vročih poljubov. Zaželel si je popolne ljubezni, katere pa mu Sonja ni mogla dati. Takrat sta se rahlo sporekla, toda ta spor je bil kmalu pozabljen. Stane ji neljubega dogodka ni več omenil, ona pa ga je še vedno ljubila z vso ljubeznijo, kolikor jo je premoglo njeno mlado srce.

Le še štirinajst dni je manjkalo do prvomajskih praznikov. Narava je bila vsa v cvetju, vse je kipelo in se veselilo pomladi. Tudi Sonja. Stane jo je čakal pod velikim kostanjem, katerega cvetje je omamno dišalo. Nasmejana mu je stekla nasproti, njeni zlato rjavi lasje so vihrali v vetru. Skoraj prestrašila se je njegovega obraza. Bil je mrk, na njegovih ustnicah ni bilo nasmeha, v očeh pa mu je ležala senca.

„Kaj ti je, Stane?“

Njen glas se je tresel, slutila je, da je nekaj narobe. Stane jo je dolgo časa molče gledal, slednjič je le spregovoril: „Pozabi name, Sonja. Pri tebi nimam več kaj iskati, za prvi maj se bom poročil.“

Meglina koprena je zakrila njen pogled, ničesar več ni videla, ni čutila Stanetovih rok, ki so jo trdo držale.

„Čimprej proč od njega!“

Hotela se je pognati proti narasli deroči reki, toda Stane je ni izpustil. Odpeljal jo je domov. Brez moči je slonela na sedežu, iz oči pa so ji lile solze. Ni mogla razumeti. Kaj vse bi dala tisti trenutek, da bi bile vse to le sanje? Toda ne, vse je bilo zaman, to je bila kruta resničnost, ki ji ni mogla ubežati.

„Lahko noč, Sonja!“

Ni odgovorila. Odšel je; ona pa je skozi solze zrla za njim. Ali je kaj spoznal, da ji je ukradel srečo, zagrenil njeno mladost?

Dve leti ga ni videla. Izvedela je, da se je poročil z dekletom iz domače vasi. Ljudje so šušljali, da ga je spretno ujela; otrok, ki se jima je kmalu nato rodil, baje ni bil njegov. Sonja ni hotela poslušati govoric; vsaka beseda o njem jo je znova spomnila na izginulo srečo. Trudila se je, da bi ga pozabila, prepričevala se je, da je, kakor mnoge druge, tudi ona nasedla lažem fantu, ki je ni nikoli ljubil. Toda zaman. Glas v njenem srcu je govoril drugače. Ljubila ga je takšnega, kakršen je bil; zanj je bil najlepši in najboljši.

Čas pa vendar celi vse rane, čeprav jih nikoli docela ne zaceli. Njene misli so se vedno redkeje vračale k njemu. Pred tednom dni pa ga je srečala. Bil je na dopustu. Zagledala ga je na postaji. Ni bil sam. Ob njem je stala žena, za roko pa je držal temnolaso punčko. Sonja se ni mogla izogniti srečanju. Podala sta si roke, predstavil ji je ženo in hčerko. „Moje ime ima,“ je pomislila, ko je zaslišala otroški glasek, ki je tako lepo povedal svoje ime. Še isti dan se je družina odpeljala.

Sedaj pa je prišlo pismo. Le nekaj vrstic, ki pa so povedale vse. „Draga! Oprosti mi za vse. Moram ti pisati, čeprav zaman. Nikoli nisem pričakoval, da se bova še kdaj srečala. Ne morem razumeti, da sem te tedaj lahko zapustil. Sonja, še vedno te ljubim! Nisem srečen. Nikdar si ne bom odpustil, da sem se poročil. Sonja, odgovori mi, prosim, na to pismo! Še smem misliti nate. Vedi, da moja ljubezen ne bo ugasnila, četudi me ti sedaj sovražiš in zaničuješ, morda upravičeno. Vroče poljube ti pošilja še vedno tvoj Stane.“

Prepozno, prepozno je za vse! Ne morem ti pomagati, sam si hotel, da je tako. V duhu je pred sabo zagledala kakor spominčice modre oči male punčke. „Ne, nikdar ti ne bom ukradla očkov ljubezni,“ je pomislila in raztrgala pismo. Plameni so pohlepno lizali drobne koščke papirja in jih spreminjali v kupček pepela, v pepel njune ljubezni.

für pfiffige...

Človek ni nikoli dovolj previden! Zlasti ne na potovanju po širnem svetu. To je spoznal tudi podjetni Hans Petermann. Prav drzno, kakor se spodobi za mladega moškega, je na zdraviliški promenadi nagovoril mlado damo in jo vprašal:

„Gospodična, ali bi vas lahko spet kdaj videl?“

Mlada dama je stresla z glavo. A odvrnila je čisto prijazno:

„Nisem gospodična.“
„Da ne?“
„Ne.“
„Škoda.“
„Mogoče.“
„Ste poročeni.“
„Sem.“
„Pa vaš mož?“
„Je doma.“
Petermann je zaduhal južni zrak.
„Tedaj bi se pač dalo...“

Zdaj je mlada dama napravila čisto resen obraz.

„Ne. To se ne da. Prvič, takih reči sploh ne počenjam; drugič, vse zdravilišče ve, da sem poročena in sem tu brez

„Torej se strinjate?“

Zasmejala se je in odločno zmajala z glavo.

„Nemogoče! Čisto nemogoče!“

—om oipsoa ef xapuev v

Bežno poznanstvo

svojega moža. Kaj neki bi rekli ljudje, če bi se nenadoma pokazala z vami?“

„Ljudem bi se dalo...“

„No?“

„Ljudem bi lahko rekli, da sem vaš mož, ki je nenadoma prišel na obisk.“

Mlada dama se je ustavila. „Nikakor niste padli na glavo, mladi prijatelj!“

„Sploh ne.“

„To se kar vidi.“

goče.

Ko je Petermann tri ure pozneje stopil s svojim kovčkom v hotel, v katerem je trenova bivala že tri tedne, je vprašal:

„Ali je moja žena naročila zame sobo?“

„Da. V drugem nadstropju.“

„Hvala.“

Dobre volje se je Petermann nastanil v sobi, se oblekel ter malo pozneje v

prijetnem pričakovanju in si jočega videza — moški so vendar tako ponosni na svoje male zmage — prišel v hotelsko jedilnico. Natakari je stopil k njemu.

„S svojo ženo bi rad jedel na terasi,“ je dejal Petermann, „bo to mogoče?“

„Na žalost ne bo mogoče.“

„Ali ni nobena miza prosti?“

„Eno mizo bi še imel na voljo,“ je odvrnil natakari, „toda gospa je že pred četrti ure odpotovala.“

„Odpotovala?“

Petermann je sprevidel, kako je njegov plan odplaval. „Odpotovala?“ je ponovil.

„Da.“

„Pa ni ničesar pustila zame?“

Natakari je pokimal. „Pač, svoj hotelski račun za tri tedne.“

1/1544

Domovi izseljencev so mejniki

(Nadaljevanje s 1. strani)

diensta, ves čas svojega obstoja zbiral podatke o Slovencih in načrtoval njihovo izselitev. Kdo so bili sodelavci tega Heimatbunda po naših vaseh, vemo in jih poznamo. In danes ugotavljamo, da so spet na delu: brez ovire, z istimi protislovenskimi načrti. Le da danes zahtevamo naše ugotavljanje, ker bi želeli na ta način potrditev svojega dela. Pri tem jih podpira še posebno trdno in brezpozorno, ne oziroja se na tehtne in upravičene slovenske protiarumente, koroška OVP s predsednikom Bacherjem na čelu, očitno z namenom, da bi prehitela celo PFO in pridobila nemške nacionaliste.

„Koroški Slovenci pa se bomo takemu naklepu — naj pride od kogarkoli — zoperstavili in tudi ne bomo nasledili željam, da bi se sami prešli. Naša bivališča so znana: živimo povsod tam, od koder so nas izseljevali in so hiše naših izseljencev mejniki naše podedovane, s krvjo in znojem napojene domovine.“

Predsednik ZSO je v tej zvezi dal pobudo, da bi Zveza slovenskih izseljencev v obliki neke spominske plošče zaznamovala vse domove nekdanjih izseljenih družin, da bi bili živa znamenja naše prisotnosti in spo-

minski znaki našega trpljenja. Prav tako pa je treba odkrivati, zapisovati in prenašati na novi rod vse, kar je še ostalo v spominu in zavesti izseljeniške generacije.

„Tega se zavedajmo, ko nova generacija prevzema naše domove,“ je dejal govornik. „Dajmo ji tisto izseljeniško zavest, s katero smo se pred tridesetimi leti po težkem trpljenju polni vere v lepše življenje vrnil v svojo ljubljeno domovino. Naši nasledniki morajo postati in biti resnični nosilci tradicije — dediščine naših očetov: materinega jezika, prelepe koroške pesmi, ljubezni do domovine in zvestobe do naroda. Pri tem pa si ne pustimo zamegliti pojmov o tradiciji domovine, o „Heimatliebe“ in „Heimatreue“, kakor jih maliči Heimatdienst, marveč ostanimo zvesti vrlinam naših prednikov, ki so se v kmečkih puntih že pred poltisoletjem združili z demokratičnimi množicami tudi sosednjega naroda v borbi „za staro pravdo“, ki so jo ponovili ob taborskem gibanju pred sto leti in za katero so trpeli v izseljeništvu ter se zanj borili v herojski narodnoosvobodilni borbi. Kajti klic „za staro pravdo“ nima nič skupnega z nacionalizmom, marveč je skupen klic vseh ponižanih in razžaljenih, vseh, ki se jim odrekata pravica in enakopravnost.“

ŠPORTNI VESTNIK

● VSE NAŠE ENAJSTERICE USPEŠNE ● SAK — KRIVA VRBA 5:1 (2:0)

Strelci nogometne enajsterice Slovenskega atletskega kluba so se tudi v svojem tretjem nastopu letošnjega nogometnega prvenstva 2. koroškega razreda izkazali. Svojemu nasprotniku, enajsterici iz Krive Vrbe, so zabili kakor Galičanom teden poprej pet zadetkov, tako da so si razmerje golov krepko izboljšali. Tekma sama se je končala z zmago 5:1 (2:0) za SAK, bila pa je najlepša izmed vseh v novi nogometni sezoni. Na tekmi ni primanjkovalo borbenosti in ne hitrosti, tudi ne tehničnih vložkov. Tokrat so slovenski igralci bili kondicijsko na višku in so višje ocenjeno moštvo z Vrbskega jezera enostavno povozili. Nasprotniku lahko rečemo, da je bil doslej najmočnejši, čeprav je nastopil pot domov s hudim porazom. Da je bila tekma zelo borbeno, ne menim preostara, pričata dve izključitvi: po prekrških sta morala zapustiti igrišče najprej Hanzi Wieser (SAK), potem pa še desni branilec gostov. Omeniti je treba še izredno pripravljenost krilcev Pandla in Oražeta, napadajoči branilec Vinko Wieser pa je mnogokrat poskrbel za zmedo v nasprotnikovem kazenskem prostoru. Gole so dosegli Folti Waldhauer 2, oba po pripravi branilca Wieserja, Fera in Pandel, enega pa so si dali nasprotniki sami. Naslednjo nedeljo bo SAK nastopil v prvenstveni tekmi v Šmarjeti v Rožu, kjer ga čaka težka naloga.

● PRVI TOČKI ZA SELANE

Po vseh porazih je tudi novinec iz Sel lahko slavil zmago. V 3. prvenstveni tekmi so Selani visoko premagali nasprotnika iz Galicije z rezultatom 4:0 (1:0). Selski fantje so se tokrat na domačem igrišču (v Podgori pri Borovljah) dobro prilagodili na nasprotnika iz Podjune in ga v tem znesku tudi pravično premagali. Selani so igrali svoj doslej najboljši nogomet, posebno še v prvem polčasu, ko so se njihovim napadalcem nudile izredne prilike za zadetke. Po treh nadaljnjih zadetkih v drugem polčasu je prvenstvena tekma skoro iztirila. Sodnik Mrazek je moral zaradi prekrškov izključiti štiri igralce, med katerimi sta se znašla Fridi Mack in Flori Jug iz Sel. Strelci: Franc Dovjak 1 in Flori Dovjak 3. Naslednja prvenstvena tekma bo na sporedu že v soboto 14. septembra 1974, ob 15. uri v Krivi Vrbi.

Rezultati 2. E razreda in lestvica

Št. Janž — Hörtendorf 3:2, Pischeldorf — Pogersdorf 3:0, HSV Celovec — Borovlje 0:4, Gospa sveta — Šmarjeta v Rožu 0:1, SAK — Kriva Vrba 5:1, Sele — Galicija 4:0.

Iščemo za takoj ali po dogovoru

SERVIRKO

tudi začetnico, dober zaslužek, vključitev v družinsko okolje.

Ponudbe na naslov:

Familie Eggenschwiler, Restaurant Storchen, CH 7412 Laupersdorf (Schweiz).

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

Po dolgem, vdanem trpljenju je umrla naša ljubljena mama, dedijeva mama, prababica, sestra, teta in tačča

Franciška Borovnik roj. Marktl

Draga rajna nas je zapustila v 76. letu starosti v sredo, dne 11. septembra 1974, ob dveh zjutraj. Pogreb bo v soboto, dne 14. septembra, ob treh popoldan iz mrtničke veže na pokopališču v Borovljah.

Borovlje, dne 11. septembra 1974.

V globoki žalosti:

PAVLA in KATI
sestri

LUDVIK, DANICA in NADA
otroci

v imenu vseh sorodnikov

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 14. 9.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzornik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.45 Za dobro voljo — 14.00 Zabavni koncert — 14.30 Godba na pihala — 15.15 Iz mape želja naših prijateljev ljudske glasbe — 16.00 Servis — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.15 Ljudska oddaja — 22.10 Šport.

NEDELJA, 15. 9.: 6.10 Igra na orgle — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Brezskrbna nedeljsko jutro — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 „Hčerka Helene“ — 17.05 Ljudski koncert — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 16. 9.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Dopoldanska melodija — 13.30 Knjižni kotiček — 14.30 Smehljajoča se vsakdanost — 15.00 Ljudske viže — 16.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo — 17.52 Oddaja delavske zbornice — 19.50 Note in beležke — 20.10 „Pošast nežnosti“ — 21.30 Vesela igra — 22.10 Šport.

TOREK, 17. 9.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Glasba k malici — 10.00 Glasba Petra Igelhoffa — 13.30 Ljudska glasba — 15.00 Ljudska glasba iz štajerske — 16.30 Za otroke — 17.10 Avstriji o Avstriji — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 19.05 Ljudska glasba in pesnikovanje v naraju — 19.50 Note in beležke — 20.10 Orkestrski koncert — 22.10 Šport.

SREDA, 18. 9.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Z ljudsko glasbo na deželo — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 V malih notah — 11.03 Viže, počasni valčki in arije iz Gornje Avstrijske — 13.30 Na obisku pri koroških zborih — 15.00 Ljudske viže — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 17.52 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgledi — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 Hčerka Helene — 21.30 Zvezne dežele poročajo — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 19. 9.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Za prijatelje harmonike — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Danes je najlepši dan... — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Ljudske viže — 16.30 Za otroke — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 19.05 Avstrijske godbe na pihala — 19.50 Note in beležke — 20.10 Kmečke boje igre nekoč in danes — 21.00 Iz štajerskega glasbenega življenja — 22.10 Šport.

PETEK, 20. 9.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Dunajski mozaik — 9.30 Klavirska glasba — 10.00 Zname očarljive melodije — 11.03 „Nek mož je hotel potovati v svojo domovino“ — 13.30 Ljudska oddaja — 14.30 Med potjo po štajerski — 15.00 Zborovska glasba — 16.30 Za otroke — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Maja najljubša melodija — 19.50 Note in beležke — 20.10 Mladina in glasba na Dunaju — 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 14. 9.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 15. 9.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 16. 9.: 13.45 Informacije — Za vesel začetek — Iz ljudstva za ljudstvo.

TOREK, 17. 9.: 9.30 Zborovske skladbe — 13.45 Informacije — Šport — Zvoki za mlade.

SREDA, 18. 9.: 13.45 Informacije — Narodne pesmi — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 19. 9.: 13.45 Informacije — Družinski magacin.

PETEK, 20. 9.: 13.45 Informacije — Iz popotne torbe z „Gallusom“ po Ameriki.

A V S T R I J A 1

SOBOTA, 14. 9.: 16.55 Listamo po silnikih — 17.15 Oddaja z miško — 17.40 Za družino — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Heinz Conradsova oddaja — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Komedija „Lažnivci“ — 21.55 Šport — 22.25 Čas v sliki — 22.30 Zeleni lokostrelec — kriminalka.

NEDELJA, 15. 9.: 16.30 Wicki in močni možje — 16.55 Za družino — 17.20 Callmero — 17.25 Kaj otroci radi čitajo — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pesmi z drugimi besedami — 18.30 Strelji v globini — 19.30

Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Neki Giovanni Brua — 21.35 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 16. 9.: 18.00 Novo v znanosti — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 V kraljestvu divjih živali — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje s farne Shiloh — 21.00 Taboo. Povest nekega avstrijskega jadrca po morju okoli sveta — 22.15 Čas v sliki.

TOREK, 17. 9.: 18.00 Angleščina — 18.15 Otrokom za lahko noč — 18.30 Rožnatordeči panter — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Svet knjige — 21.00 Zajtrk na prostem — 22.30 Čas v sliki.

SREDA, 18. 9.: 10.00 Šolske oddaje — 11.00 Zeleni lokostrelec — 16.30 Za otroke — 17.10 Kdo rokodelci z nami? — 17.35 Callmero — 17.40 Antena — 18.00 Francosčina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Tri deklince in trije dečki — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Horizonti — 21.05 Literatura v sliki — 21.55 Čas v sliki — 22.00 Relax Relax.

ČETRTEK, 19. 9.: 10.00 Šolske oddaje — 18.00 Potovanja in pustolovščine — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni vestnik — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 High Fidelity ali srebrni pogled — 21.30 Iz medicinske šole — 22.00 Čas v sliki — 22.05 Šport.

PETEK, 20. 9.: 10.00 Šolske oddaje — 11.00 Zajtrk na prostem — 18.00 Orientacija — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Onednina linija — 21.10 Dunaj 1913. „Kolodvor zgodovine“ — 22.00 Paul Joey. Glasbeno zabavni film.

Prijava deklet

ZA GOSPODINJSKO ŠOLO

V Št. Rupertu pri Velikovcu se zopet odpro vrata šole pri šolskih sestrah. Pouk na gospodinjstvi šoli se začne 1. oktobra 1974 in traja do konca maja 1975.

Imamo še nekaj prostorov, zato va-bimo dekleta, da se prijavijo.

Naša gospodinjstvena šola je izenačena vsem šolam te vrste v državi in ima pravico javnosti. Vse učence dobijo brezplačno šolske knjige in državno podporo (Schulbeihilfe in Heimbeihilfe) ter ob koncu šole pričevale v obeh deželnih jezikih.

Za šole se lahko prijavite osebno ali pismeno na naslov: Vodstvo gospodinjstvene šole Št. Rupert, 9100 Velikovec-Völkermarkt, Klosterstraße 2, telefon (0 42 32) 796.

Prav tako se začne pouk 1. oktobra na gospodinjstvi šoli v Št. Jakobu in se dekleta še lahko javijo osebno ali pismeno na vodstvo šole: Št. Peter 25, 9184 Št. Jakob v Rožu/St. Jakob i. R., tel. (0 42 53) 343.

Akademija slovenskih bogoslovcev vabi na

SREČANJE Z BOGOSLOVCI

- 14. 9. ob 19. uri v Št. Ilju;
- 15. 9. ob 19.30 uri na Pečnici — Spodnje Borovlje;
- 20. 9. ob 19. uri v Celovcu (marijanišče);
- 21. 9. ob 19. uri v Št. Rupertu pri Velikovcu;
- 22. 9. ob 11. uri v Železni Kapli in ob 19. uri v Pliberku (gostilna Schwarzl);
- 28. 9. ob 19. uri v Šmihelu;
- 29. 9. ob 14. uri v Selah.